

KÖZÉRTTHETŐEN
AZ EURÓPAI UNIÓ
SZAKPOLITIKÁIRÓL

Hogyan működik az Európai Unió?

Útmutató az EU
intézményeihez

Európai Unió

KÖZÉRTHTETŐEN AZ EURÓPAI UNIÓ SZAKPOLITIKÁIRÓL

Ez a tájékoztató füzet a „Közérthetően az Európai Unió szakpolitikáiról” című sorozat része. A sorozat azt hivatott bemutatni, mit tesz az EU a hatáskörébe tartozó szakpolitikai területeken, miért van szükség a tevékenységére, és munkája milyen eredménnyel jár.

*Asorozatot alkotó kiadványokat a következő internetcímen lehet
letölteni:*

**http://europa.eu/pol/index_hu.htm
<http://europa.eu/!Uj47Mc>**

Hogyan működik az Európai Unió? ✖

Európa 12 leckében

Európa 2020 stratégia: Európa növekedési stratégiája

Az EU alapító atyái

Adópolitika

Bankok és pénzügy

Belső piac

Bővítési politika

Csalás elleni küzdelem

Digitális menetrend és információs társadalom

Egészségpolitika

Éghajlat-politika

Élelmiszer-biztonsági politika

Energiapolitika

Foglalkoztatási és szociális politika

Fogyasztói ügyek

Gazdasági és monetáris unió és az euró

Határok és biztonság

Humanitárius segítségnyújtás és polgári védelem

Jogérvényesülés, alapvető jogok és egyenlőség

Kereskedelempolitika

Költségvetés

Környezetvédelmi politika

Közlekedéspolitika

Kulturális és audiovizuális politika

Kutatási és innovációs politika

Kül- és biztonságpolitika

Mezőgazdasági politika

Migrációs és menekültügyi politika

Nemzetközi együttműködés és fejlesztés

Oktatási, képzési, ifjúsági és sportpolitika

Regionális politika

Tengerügy és halászat

Vállalkozáspolitik

Vámpolitika

Versenypolitika

Közérthetően az Európai Unió szakpolitikáiról Hogyan működik az Európai Unió?

Európai Bizottság

Kommunikációs Főigazgatóság

Polgárok tájékoztatása

1049 Brüsszel

BELGIUM

Kézirat frissítve: 2014 októberében

Fénykép a fedőlapon és a 2. oldalon © Luis Pedrosa

40 o. – 21 × 29,7 cm

ISBN 978-92-79-39915-2

Doi:10.2775/11433

Luxembourg: Az Európai Unió Kiadóhivatala, 2014

© Európai Unió, 2014

A kiadvány a forrás feltüntetésével szabadon másolható. A fényképeket a szerzői jog tulajdonosának előzetes engedélyével lehet csak felhasználni vagy sokszorosítani. Engedélyért közvetlenül a jogtulajdonosokhoz kell fordulni.

KÖZÉRTHETŐEN AZ EURÓPAI
UNIÓ SZAKPOLITIKÁIRÓL

Hogyan működik az Európai Unió?

Útmutató az EU
intézményeihez

Tartalom

Bemutatkozik az Európai Unió: hogyan működik, mi a tevékenysége?	3
Az Európai Parlament: a polgárok érdekképviselte	9
Az Európai Tanács: az általános stratégia meghatározója	12
A Tanács: a tagállamok érdekképviselte	14
Az Európai Bizottság: a közös érdek előmozdítója	19
A tagállami parlamentek: a szubszidiaritás megtestesítői	23
A Bíróság: az uniós jog védelmezője	24
Az Európai Központi Bank: az árstabilitás őre	26
Az Európai Számvevőszék: az uniós pénzügyek ellenőre	29
Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság: a civil társadalom érdekképviselte	31
A Régiók Bizottsága: a helyi önkormányzatok érdekképviselte	33
Az európai ombudsman: a panaszok kivizsgálója	34
Az európai adatvédelmi biztos: a magánéletünk védelmezője	35
Az Európai Beruházási Bank: beruházás a jövőbe	36
Az EU ügynökségei.....	38

Bemutatkozik az Európai Unió

Hogyan működik, mi a tevékenysége?

Miről is szól a kiadvány?

Ezzel az ismeretterjesztő kiadvánnyal a Bizottság az Európai Unió tevékenységeiről nyújt tájékoztatást: közérthetően bemutatja, hogy kik és hogyan hozzák a mindennapjainkat érintő uniós szintű döntéseket. A döntéshozatali folyamat központi szereplői az uniós intézmények – elsősorban az Európai Parlament, a Tanács és az Európai Bizottság –, de sok más szerv és ügynökség is közreműködik abban. A kiadványban mindenekelőtt áttekintést adunk az uniós jogalkotási folyamatról, hiszen ez az Európai Unió működésének alapja. Majd részletesen ismertetjük mindegyik uniós intézményt, valamint az intézmények munkáját segítő ügynökségek és egyéb szervek szerepét és feladatait.

Dióhéjban az Európai Unióról

Az EU-t a tagállamai – vagyis az Unióhoz tartozó 28 ország – és azok állampolgárai alkotják. Ezek az országok önálló, szuverén államok, amelyek bizonyos döntéshozatali területeken „egyesítették” szuverenitásukat, mivel felismerték az ebben rejlő előnyöket. A szuverenitás egyesítése a gyakorlatban azt jelenti, hogy a tagállamok döntéshozói hatáskörüket bizonyos területeken átruházzák az általuk felállított közös intézményekre, s így konkrét, közös érdeket képviselő ügyekben demokratikus, európai szintű döntések születhetnek. Felépítését tekintve tehát az EU valahol a teljes szövetségbe tömörült Egyesült Államok és a tagállamok laza kötelékéből álló, kormányközi együttműködésen alapuló Egyesült Nemzetek Szervezete között helyezkedik el.

Az EU nagyon sok mindent elért azóta, hogy hat nyugat-európai ország 1951-ben létrehozta az Európai Szén- és Acélközösséget. Kiépült az áruk és szolgáltatások egységes piaca a ma már 28 tagot számláló Európai Unió több mint 500 millió polgára számára, akik minden további nélkül beutazhatnak bármelyik tagállamba, és ott szabadon letelepedhetnek. Létrejött az egységes valuta, az euró, amely mára a világ egyik legfontosabb fizetőeszközekévé vált, és amely még olajozottabbá teszi az egységes piac működését. Az EU nyújtja a legtöbb fejlesztési és humanitárius segítyt a világ rászoruló országai számára. Mindez csak néhány az Unió által elért eredmények közül. Ami a jelenlegi törekvéseket illeti, az EU azon dolgozik, hogy kiutat találjon Európa számára a gazdasági válságból. Az EU élen jár az éghajlatváltozással és annak következményeivel szembeni küzdelemben. Segíti a szomszédos államokat, és

az Unió folyamatos bővítése érdekében csatlakozási tárgyalásokat folytat a tagjelölt országokkal. Az Unió közös külpolitika kialakításán munkálkodik azért, hogy az európai értékek világszerte meghonosodjanak. Ezeknek az ambíciózus céloknak a sikere attól függ, hogy az EU képes lesz-e kellő időben hatékony döntéseket hozni, és azokat végrehajtani.

Az EU-szerződések

Az Európai Unió a jogállamiságon alapul. Ez azt jelenti, hogy az EU által hozott intézkedések kivétel nélkül az uniós országok által önkéntesen és demokratikusan elfogadott szerződéseken alapulnak. Az uniós országok tárgyalások eredményeképpen állapodnak meg a szerződésekről, amelyeket azután a tagállamoknak – a parlamentjük révén vagy népszavazás útján – ratifikálniuk kell.

A szerződések fektetik le az Európai Unió céljait, az uniós intézményekre vonatkozó szabályokat, a döntéshozatali eljárásokat, valamint az EU és a tagállamai közötti viszonyrendszert. A szerződések minden alkalommal módosulnak, amikor új tagállam csatlakozik az Unióhoz. A tagállamok időről időre azért is

1950. május 9-én Robert Schuman francia külügyminiszter először hozza nyilvánosságra elképzeléseit, amelyek gyümölcseként később létrejön az Európai Unió. Ezért május 9-ét az EU születésnapjaként ünnepeljük

módosítják a szerződéseket, hogy megreformálják az Európai Unió intézményeit, és újabb feladatkörökkel ruházzák fel azokat.

A legutóbbi módosító szerződés – a Lisszaboni Szerződés – aláírására 2007. december 13-án, Lisszabonban került sor, és 2009. december 1-jén lépett hatályba. A korábbi szerződések, az Európai Unióról szóló szerződés és az Európai Unió működéséről szóló szerződés jelenleg hatályos szövegét egységes szerkezetbe foglalt változat teszi könnyen olvashatóvá.

A gazdasági és monetáris unióbeli stabilitásról, koordinációról és kormányzásról szóló, 2012-ben kötött és 2013. január 1-jén hatályba lépett szerződés kormányközi szerződés, amelyet Csehország és az Egyesült Királyság kivételével minden uniós tagállam aláírt. Ez ugyan nem uniós, hanem kormányközi szerződés, ám a távlati cél az, hogy az uniós jog részévé váljon. A dokumentum arra kötelezi az országokat, hogy szigorú szabályozás révén biztosítsák az államháztartás kiegyensúlyozott működését, és megerősíti a kormányzást az euróövezeti tagállamokban.

© ImageGlobe

Az EU tevékenysége a tagállamok által elfogadott szerződéseken alapszik – a korábbi szerződéseket naprakésszé tevő legutóbbi szerződés aláírására 2007-ben, Lisszabonban került sor

Az EU-szerződések története

Robert Schuman, francia külügyminiszter 1950-ben javaslatot tett a nyugat-európai szén- és acéltelmezés összevonására. Ezzel kapcsolatos elképzeléseit a rákövetkező évben a Párizsi Szerződés rögzítette: megszületett az EU elődje, az Európai Szén- és Acélközösség. Az EU azóta többször is naprakésszé tette és kiegészítette a szerződéseket azzal a szándékkal, hogy biztosítsa a hatékonyságot a szakpolitikai döntéshozatal és a jogalkotás terén:

- ▶ Az Európai Szén- és Acélközösséget létrehozó szerződés aláírására 1951. április 18-án került sor Párizsban. A Párizsi Szerződés 1952-ben lépett hatályba, és 2002-ben lejárt.
- ▶ Az Európai Gazdasági Közösséget (EGK), valamint az Európai Atomenergia-közösséget (Euratom) létrehozó Római Szerződések aláírására 1957. március 25-én Rómában került sor, és 1958-ban léptek hatályba.
- ▶ Az Egységes Európai Okmányt (EEO) 1986 februárjában írták alá, és 1987-ben lépett hatályba. Az EEO módosította az EGK-Szerződést, és előkészítette a terepet az egységes piac megvalósításához.

- ▶ Az Európai Unióról szóló szerződést – az ún. Maastrichti Szerződést – 1992. február 7-én írták alá Maastrichtban, és 1993-ban lépett hatályba. Ez a szerződés létrehozta az Európai Uniót, növelte a Parlament jogosítványait az uniós döntéshozatalban, és új szakpolitikai területeket vont a közösségi együttműködés hatálya alá.
- ▶ Az Amszterdami Szerződést 1997. október 2-án írták alá, és 1999-ben lépett hatályba, módosítva több korábbi szerződést.
- ▶ A Nizzai Szerződést 2001. február 26-án írták alá, és 2003-ban lépett hatályba. A Nizzai Szerződés megújította az EU intézményrendszerét, hogy az Unió a tervezett 2004-es bővítést követően is hatékonyan tudjon működni.
- ▶ A Lisszaboni Szerződést 2007. december 13-án írták alá, és 2009-ben lépett hatályba. A Lisszaboni Szerződés egyszerűbbé tette a munkamódszereket és a szavazási szabályokat, létrehozta az Európai Tanács elnökének tisztségét, és új struktúrákról gondoskodott abból a célból, hogy erősödjön az EU szerepe a világban.

Ki hozza a döntéseket?

Az uniós szintű döntéshozatalban az EU különféle intézményei vesznek részt, többek között:

- ▶ az **Európai Parlament**, amely az EU polgárait képviseli, és amelynek tagjait közvetlenül a polgárok választják;
- ▶ az **Európai Tanács**, amely az EU tagállamainak állam- és kormányfőiből áll;
- ▶ a **Tanács**, amely az EU tagállamainak kormányát képviseli;
- ▶ az **Európai Bizottság**, amely az EU-nak mint egységes egésznek az érdekeit jeleníti meg.

Az Európai Tanács határozza meg az EU általános politikai irányvonalait és prioritásait, de jogalkotási hatásköre nincs. Az Európai Bizottság feladata, hogy javaslatot tegyen új jogszabályokra, de azokat a Parlament és a Tanács fogadja el. Az elfogadott jogszabályokat a tagállamok és a Bizottság hajtja végre.

Milyen jogszabályok léteznek?

Különböző jogi aktusok vannak, melyek alkalmazására eltérő módon kerül sor:

- ▶ A **rendelet** minden tagállamban kötelező erejű és közvetlenül alkalmazandó. A rendeleteket nem kell átültetni a tagállami jogba, bár előfordulhat, hogy a nemzeti jogszabályokat módosítani kell, hogy összhangban legyenek az uniós rendelettel.

- ▶ Az **irányelv** olyan jogszabály, amely arra kötelezi a tagállamokat vagy a tagállamok egy csoportját, hogy elérjenek egy meghatározott célt. Az irányelveket rendszerint át kell ültetni a nemzeti jogba ahhoz, hogy életbe lépjenek. Fontos, hogy az irányelvek csak az elérendő célt határozzák meg: a tagállamok önállóan döntenek arról, hogy a célt milyen eszközzel kívánják elérni.
- ▶ A **határozat** címzettjei lehetnek tagállamok, emberek csoportjai, sőt egyének is. A határozatok teljes egészükben kötelezők. Határozat útján szabályozza az EU például a vállalatok tervezett összeolvadását.
- ▶ Az **ajánlások** és a **vélemények** nem kötelező erejűek.

Hogyan születnek a jogszabályok?

Minden európai jogszabály alapját az uniós szerződések valamely konkrét cikke képezi: ez a cikk tehát a jogszabály „jogalapja”. Ez határozza meg, hogy milyen jogalkotási eljárást kell követni. A szerződés rögzíti a döntéshozatali eljárást, a Bizottság javaslatától kezdve a Tanács és a Parlament többszöri olvasatán át egészen a tanácsadó szervek általi véleményezésig. A szerződésben van leírva továbbá, hogy mely esetekben kell egyhangú döntést hozni, és mikor elegendő a minősített többség a Tanácsban a jogszabály elfogadásához.

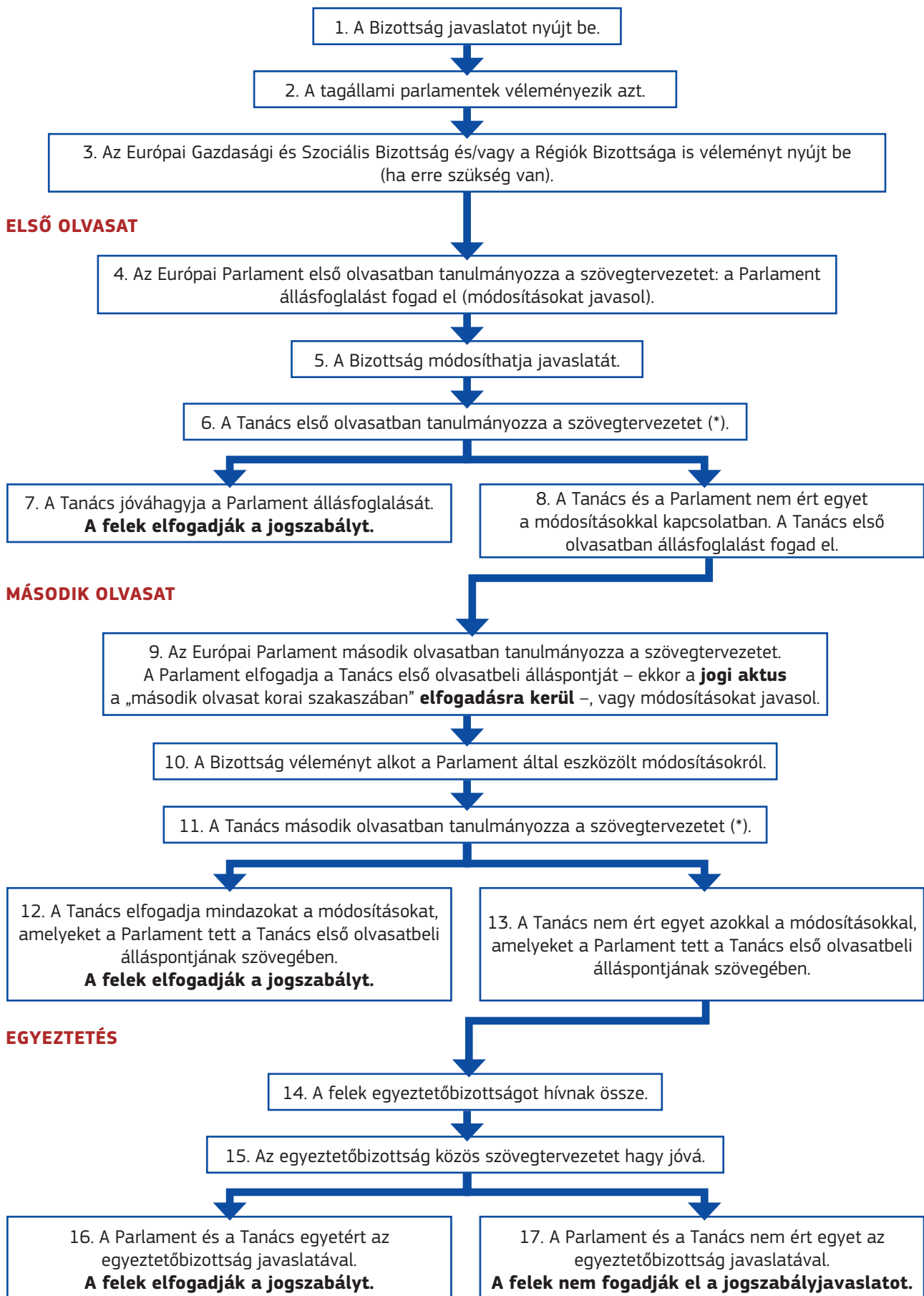
Az uniós jogszabályok nagy többségét az ún. **rendes jogalkotási eljárással** kell elfogadni. Ebben a folyamatban a Parlament és a Tanács megosztott jogalkotói hatáskörrel rendelkezik.

Az eljárást a Bizottság indítja. A Bizottság – amikor intézkedésjavaslat benyújtását tervezi – gyakran kikéri a kormányok, vállalkozások, civil szervezetek és az egyének

Az Európai Unió egyik legfőbb vívmánya, hogy az uniós polgárok szabadon utazhatnak, letelepedhetnek és munkát vállalhatnak a 28 tagállam bármelyikében

RENDES JOGALKOTÁSI ELJÁRÁS

(*) A Tanács minősített többségi szavazással fogadja el álláspontját (a szerződések csak néhány kivételes területen rendelkeznek egyhangú szavazásról). Ha azonban a Tanács el kíván térni a Bizottság javaslatától/véleményétől, álláspontját egyhangú szavazással kell elfogadnia.

véleményét a témával kapcsolatban. Az összegyűjtött véleményeket a Bizottság beépíti a javaslatába, melyet aztán beterjeszt a Tanácsnak és a Parlamentnek. A bizottsági jogszabályjavaslat alapulhat a Tanács, az Európai Tanács, a Parlament vagy az európai polgárok felkérésén, de a Bizottság saját kezdeményezésként is előterjeszthet jogalkotási javaslatot.

A javaslatot a Tanács és a Parlament is áttanulmányozza és megvitatja. Ha az intézményeknek a második olvasat után sem sikerül megállapodásra jutniuk, a javaslatot ún. „egyeztetőbizottság” elé utalják, amely fele-fele arányban a Tanácsot és az Európai Parlamentet képviselő tagokból áll. A Bizottság képviselői szintén jelen vannak az egyeztetőbizottság ülésein, és részt vesznek a megbeszéléseken. Amint az egyeztetőbizottság megegyezésre jut, a jóváhagyott szöveget elfogadás végett újra megküldik a Parlamentnek és a Tanácsnak harmadik olvasatra. A Parlament általában a leadott szavazatok egyszerű többségével dönt a javaslatokról, a Tanács pedig minősített többségi szavazással. A minősített többségi szavazás során a javaslatot – ahhoz, hogy az elfogadásra kerüljön – az összes tagállam legalább felének támogatnia kell, és az igennel szavazó tagállamok lakosságának együttesen az EU lakosságának legalább kétharmadát kell kitennie. Bizonyos kérdésekről a Tanácsnak egyhangú szavazással kell döntenie.

Különleges jogalkotási eljárások

A javaslat tárgyától függően különleges jogalkotási eljárások léteznek. A **konzultációs eljárás** során a Tanácsnak konzultálnia kell a Parlamenttel a bizottsági javaslatról, de nem köteles megfogadnia a Parlament tanácsát. Ez az eljárás csak néhány területen alkalmazandó, például a belső piaci szabályok alóli mentességgel kapcsolatban és a versenyjog területén.

Az **egyetértési eljárás** keretében a Parlament elfogadhatja vagy elutasíthatja a javaslatot, de módosításokat nem javasolhat. Ehhez az eljáráshoz akkor lehet folyamodni, ha a javaslat egy nemzetközi szerződés elfogadására irányul. Ezenkívül korlátozott esetekben a Tanács és a Bizottság, sőt a Tanács egyedül is hozhat jogszabályt.

Konzultáció, ellenvetés

A döntéshozatali eljárásnak a Bizottságon, a Tanácson és a Parlamenten kívül más szereplői is vannak. Több olyan tanácsadó szerv van, amellyel a jogalkotás során konzultálni kell, amennyiben a javasolt jogi aktus hatálya kiterjed az adott tanácsadó szerv feladatkörébe tartozó területekre. Bár a tanácsadó szervek észrevételeit nem kötelező elfogadni, a konzultáció erősíti az uniós jogalkotás demokratikus felügyeletét, hiszen biztosítja a jogalkotás lehető legszélesebb körű vizsgálatát.

A tanácsadó szervek a következők:

- ▶ az **Európai Gazdasági és Szociális Bizottság**, amely különböző érdekcsoportok (munkaadók, munkavállalók, szociális érdekcsoportok stb.) képviselőit látja el;
- ▶ a **Régiók Bizottsága**, amely biztosítja, hogy a helyi és a regionális önkormányzatok álláspontja is kifejezésre kerüljön.

Ezenkívül más intézmények vagy szervek véleményét is ki lehet kérni, amennyiben a javaslat azok tevékenységi területét vagy szakterületét érinti. Például ha a Bizottság gazdasági vagy pénzügyi vonatkozású javaslaton dolgozik, minden bizonnyal konzultálni fog az Európai Központi Bankkal.

A polgárok részvétele

Az „európai polgári kezdeményezés” révén az uniós polgárok is felkérhetik a Bizottságot jogalkotási javaslat benyújtására, ha a benyújtott kezdeményezést legalább egymillió – a 28 uniós tagország közül legalább 7-ből származó – polgár támogatja. A Bizottság gondosan mérlegel minden olyan kezdeményezést, amely a Bizottság javaslattevési hatáskörébe tartozó területre vonatkozik, és amelyet legalább egymillió európai polgár támogat. A kezdeményezéseket a Parlament is meghallgatja. Ezek a kezdeményezések tehát hathatnak az EU-intézmények munkájára, valamint közérdekű nyilvános vitákat indíthatnak.

Tagállami felügyelet

A tagállami parlamentek ugyanakkor kapják meg a jogalkotási aktusok tervezetét, mint az Európai Parlament és a Tanács. A véleményük fontos szerepet játszik abban, hogy a döntések

© Bernd Vogel/Corbis

Az európai polgárok – az újonnan bevezetett európai polgári kezdeményezés révén – új jogszabályokat is indítványozhatnak

megfelelő szinten szülessenek. Az uniós intézkedések a **szubszidiaritás** elvének a hatálya alá tartoznak. Ez azt jelenti, hogy az Unió – kivéve azokat a területeket, amelyeken kizárólagos hatáskörrel rendelkezik – csak akkor intézkedik, ha a tervezett intézkedés közösségi szinten eredményesebben megvalósítható, mint az egyes országok szintjén. A tagállami parlamentek feladata felügyelni, hogy ez az elv az uniós döntéshozatal során kellően érvényesüljön.

Milyen döntésekről van szó?

A szerződések megnevezik azokat a szakpolitikai területeket, amelyeken az EU döntéseket hozhat. Egyes szakpolitikai területeken az EU **kizárólagos hatáskörrel** rendelkezik: ezeken a területeken a döntések uniós szinten születnek, a döntéshozatal pedig a tagállamokat képviselő Tanács és az Európai Parlament feladata. Idetartozik például a kereskedelem, a vámügy, a versenyjog, az euróövezetre vonatkozó monetáris politika, valamint a halállományok védelme.

Más szakpolitikai területeken a **döntéshozatali** hatáskör **megoszlik** az Unió és a tagállamok között. Ez azt jelenti, hogy uniós szintű jogi aktus elfogadása esetén az uniós jog elsőbbséget élvez a nemzeti joggal szemben. Ha azonban egy adott terület uniós szinten nincs szabályozva, az egyes tagállamok saját rendelkezései irányadók. Számos szakpolitikai terület minősül megosztott hatáskörű területnek, ilyen például a belső piac, a mezőgazdaság, a környezetvédelem, a fogyasztóvédelem és a közlekedés.

Minden más területet a tagállamok önállóan szabályoznak. A Bizottság tehát nem terjeszthet elő jogszabályjavaslatot olyan szakpolitikai területen, amelyet a szerződések nem említene. Bizonyos területeken – például az űrkutatásban, az oktatásban, valamint a kultúra és a turizmus terén – a Bizottság támogatást nyújthat a tagállamok erőfeszítéseire. Más területeken, például a harmadik országoknak nyújtott segítség és a tudományos kutatás területén az EU a tagállamokéval párhuzamos tevékenységeket végezhet, például humanitárius segítségnyújtási programokat működtethet.

Gazdasági koordináció

Minden EU-ország a gazdasági és monetáris unió (GMU) része, ami azt jelenti, hogy a tagállamok minden gazdasági vonatkozású kérdést közös ügynek tekintenek, és összehangolják a gazdasági döntéseiket. A gazdasági és monetáris unión belül egyik intézménynek sincs kizárólagos felelőssége az általános gazdaságpolitika irányítását illetően. Az ezzel kapcsolatos feladatok megoszlanak a tagállamok és az EU-intézmények között.

A monetáris politikát – amelynek feladata az árstabilitás megőrzése és a kamatlábak rögzítése – az Európai Központi Bank függetlenül irányítja az euróövezetben, vagyis azokban

a tagállamokban, amelyek az eurót hivatalos fizetőeszközként használják. 2015 januárjában Litvánia is bevezeti az eurót, így az euróövezet 19 tagot számlál majd.

A költségvetési politika – amely az adózással, az államháztartási kiadásokkal és az állami kölcsönfelvétellel kapcsolatos döntéseket foglalja magában – a 28 tagállam saját hatáskörébe tartozik, ugyanúgy, mint a foglalkoztatási és a jóléti politika. Mivel azonban az euróövezetbe tartozó országok által hozott költségvetési vonatkozású döntések kihatással lehetnek az euróövezet egészére, ezeknek a döntéseknek összhangban kell lenniük az uniós szinten rögzített szabályokkal. Ezért a gazdasági és monetáris unió eredményes működése, valamint a stabilitás és a növekedés biztosítása érdekében mindenképpen össze kell hangolni a rendezett államháztartásra vonatkozó szabályokat és a strukturális politikákat. A 2008-ban kezdődött gazdasági válság jól rávilágított arra, hogy szilárdabb alapokra kell helyezni a gazdasági kormányzást az EU-ban és az euróövezetben, többek között a szakpolitikai intézkedések fokozott összehangolása, nyomon követése és ellenőrzése révén.

A Tanács figyelemmel követi a tagállamok államháztartását és gazdaságpolitikáját, és a Bizottság javaslata alapján ajánlásokat tehet az egyes tagállamoknak. Javasolhat kiigazító intézkedéseket, és szankciókat vethet ki azokra az euróövezeti országokra, amelyek nem hoztak kiigazító intézkedéseket a túlzott költségvetési hiány és az államadósság csökkentésére.

Az euróövezet kormányzásával kapcsolatos kérdések és a gazdaságpolitikai reformok megvitatására az euróövezeti állam-, illetve kormányfők csúcstalálkozóin is rendszeresen sor kerül.

Az EU külkapcsolatai

Az Európai Unión kívüli országokkal fenntartott kapcsolatok irányításáért az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviseelője felelős, aki egyben az Európai Bizottság egyik alelnöke. A főképviselet az Európai Tanács nevezi ki. Az állam-, illetve kormányfők szintjén az Uniót az Európai Tanács elnöke képviseli.

Az Európai Külügyi Szolgálat (EKSZ) a főképviseelő irányítása alatt, az EU külügyminisztériumaként és diplomáciai szolgálataként működik. Az EKSZ-t a Tanácstól, a tagállamoktól és az Európai Bizottságtól áthelyezett szakértők alkotják.

Az EU kül- és biztonságpolitikájával kapcsolatos döntéseket a Tanács alakítja ki és hozza meg az Európai Tanács által meghatározott iránymutatások alapján. A Bizottság feladatkörébe tartozik viszont a kereskedelempolitika és a nem uniós országok részére nyújtott finanszírozás, így például a humanitárius és fejlesztési segélyek nyújtása. A Bizottság látja el továbbá az EU képviseletét valamennyi uniós illetékességi területen, kivéve a kül- és biztonságpolitikát.

Az Európai Parlament

A polgárok érdekképviselete

Szerep: Az EU közvetlenül választott jogalkotó szerve

Tagok: 751 európai parlamenti képviselő

Székhely: Strasbourg, további helyszínek: Brüsszel és Luxembourg

► <http://www.europarl.eu>

Az Európai Parlament az uniós polgárok által közvetlenül választott érdekképviseleti testület. Az európai parlamenti választásokat ötévente tartják, és azokon minden 18. életévét (Ausztriában 16. életévét) betöltött uniós polgár részt vehet. Így EU-szerte összesen mintegy 380 millió választásra jogosult polgár adhatja le voksát. Az Európai Parlamentnek jelenleg összesen 751 tagja van a 28 tagállamból.

Az Európai Parlament hivatalos székhelye Strasbourgban van (Franciaország), de az intézmény három különböző helyszínen működik: Strasbourgban, Brüsszelben és Luxembourgban. A fő teljes parlamenti üléseket, vagyis „plenáris üléseket” Strasbourgban tartják, évente 12 alkalommal. Ezenkívül tartanak plenáris üléseket Brüsszelben is, és a belga főváros ad helyet a bizottsági üléseknek is.

Az Európai Parlament összetétele

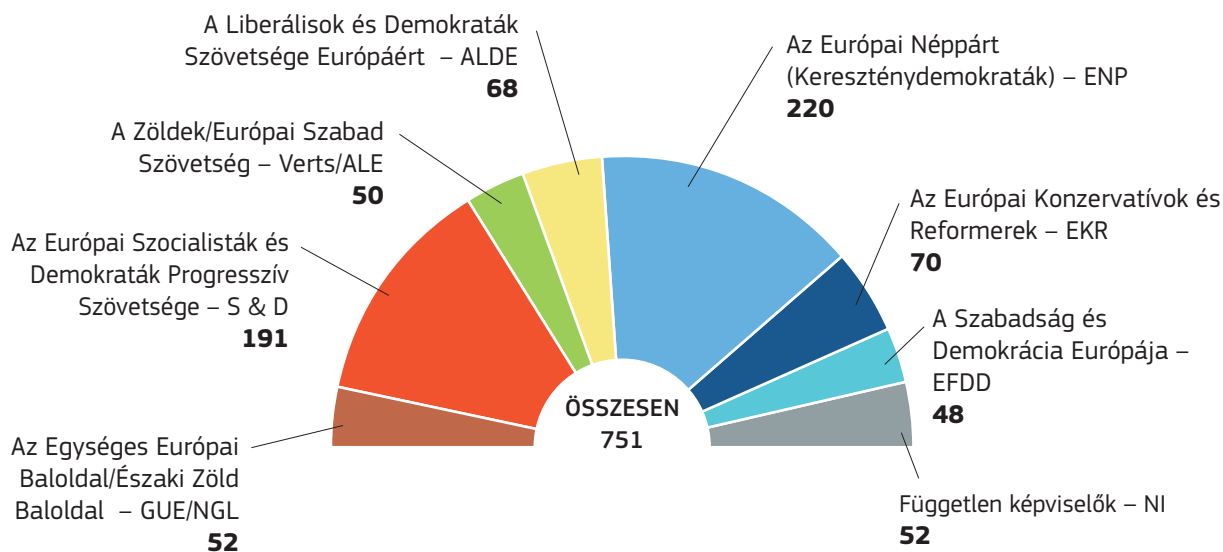
A képviselői helyek a lakosság arányában oszlanak meg a tagállamok között.

Az EP-képviselők többsége az öt delegáló tagállam valamelyik politikai pártjához tartozik. Az Európai Parlamentben a nemzeti pártok – politikai hovatartozásuk szerint – frakciókba, képviselőcsoportokba tömörülnek, és az EP-képviselők többsége e képviselőcsoportok valamelyikébe tartozik.

AZ EURÓPAI PARLAMENTI KÉPVISELŐK SZÁMA
TAGÁLLAMONKÉNT 2014-BEN

Tagállam	EP-képviselők száma
Ausztria	18
Belgium	21
Bulgária	17
Ciprus	6
Cseh Köztársaság	21
Dánia	13
Egyesült Királyság	73
Észtország	6
Finnország	13
Franciaország	74
Görögország	21
Hollandia	26
Horvátország	11
Írország	11
Lengyelország	51
Lettország	8
Litvánia	11
Luxemburg	6
Magyarország	21
Málta	6
Németország	96
Olaszország	73
Portugália	21
Románia	32
Spanyolország	54
Svédország	20
Szlovákia	13
Szlovénia	8
ÖSSZESEN	751

AZ EP-KÉPVISELŐK SZÁMA AZ EGYES KÉPVISELŐCSOPORTOKBAN (2014. OKTÓBERI HELYZET)

Az Európai Parlament tevékenysége

A Parlamentnek három fontos szerepe van:

1. A Tanáccsal megosztva gyakorolja a jogalkotói hatáskört – dönt az uniós jogszabályjavaslatok elfogadásáról, illetve elvetéséről. Mivel az EP közvetlenül választott testület, hozzájárul az európai jogalkotás demokratikus legitimitásának garantálásához.
2. A Parlament demokratikus felügyeletet gyakorol a többi uniós intézmény, elsősorban a Bizottság felett. Jóváhagyhatja vagy elutasíthatja a Bizottság elnökének és a biztosoknak a kinevezését, sőt megvonhatja a bizalmat a Bizottság egészétől.
3. A Parlament a Tanáccsal közösen felügyeli az uniós költségvetést, és ezáltal befolyásolhatja az EU kiadásait is. A költségvetési eljárás végén a Parlament dönt a költségvetés egészének elfogadásáról vagy elutasításáról.

Most lássuk ezt a három feladatkört részletesebben is!

1. JOGALKOTÁSI HATÁSKÖR

Az uniós jogszabályok elfogadásának leggyakoribb módja az ún. „rendes jogalkotási eljárás”, más szóval az „együtdöntési eljárás”. Ennek keretében az Európai Parlament és a Tanács egymással egyenrangú félként jár el, és az így elfogadott jogszabályok a Parlament és a Tanács közös jogi aktusainak minősülnek. Az uniós jogszabályok többsége – többek között a fogyasztói jogokra, a környezetvédelemre és a közlekedésre vonatkozó szabályozás – ezzel az eljárással jön létre. A rendes jogalkotási eljárás keretében a Bizottság

javaslatot terjeszt elő, amelyet a Parlamentnek és a Tanácsnak is el kell fogadnia ahhoz, hogy jogerőre emelkedjen. A Parlament hozzájárulására van szükség minden olyan nemzetközi megállapodáshoz, amelynek tárgya a rendes jogalkotási eljárás hatálya alá tartozik.

Egy sor más javaslat esetében ki kell kérni a Parlament véleményét, és a Parlament hozzájárulására van szükség a fontos politikai vagy intézményi döntések meghozatalához, például a szociális biztonságra és védelemre vonatkozó jogszabályok, az energiaadókkal kapcsolatos rendelkezések, valamint a forgalmi adók harmonizálása és a közvetett adózás terén. A Parlament továbbá ösztönzi a jogalkotást azáltal, hogy átvizsgálja a Bizottság éves munkaprogramját, mérlegeli, hogy milyen jogszabályok lennének megfelelőek, és adott esetben felkéri a Bizottságot jogszabályjavaslat előterjesztésére.

2. FELÜGYELETI HATÁSKÖR

A Parlament demokratikus felügyeletet gyakorol az európai intézmények felett. Ezt többféle módon teheti. Új Bizottság kinevezésekor a Parlament meghallgatja annak valamennyi leendő tagját és a Bizottság elnökét. A Bizottság tagjait nem lehet kinevezni a Parlament jóváhagyása nélkül.

A Bizottság továbbá politikai felelősséggel tartozik a Parlamentnek, amely bizalmatlansági indítványt fogadhat el, és ebben az esetben a Bizottság tagjainak testületileg le kell mondaniuk. A Parlament ellenőrzi a Bizottság tevékenységét: megvizsgálja a Bizottság által rendszeresen benyújtott jelentéseket, és írásban vagy szóban kérdéseket intézhet a Bizottsághoz.

*Martin Schulz-ot 2014-ben
újraavasztották az Európai Parlament
elnökévé*

A biztosok részt vesznek a Parlament plenáris és bizottsági ülésein egyaránt. A Parlament továbbá rendszeres párbeszédet folytat az Európai Központi Bank elnökével a monetáris politikáról.

A Parlament a Tanács munkáját is figyelemmel kíséri: a parlamenti képviselők rendszeresen intéznek írásbeli és szóbeli kérdéseket a Tanácshoz, a Tanács elnöksége pedig részt vesz az EP plenáris ülésein és a jelentősebb vitákon. Egyes szakpolitikai területeken – ilyen például a közös kül- és biztonságpolitika – a döntéshozatal a Tanács kizárólagos hatáskörébe tartozik. De a Parlament ezeken a területeken is szorosan együttműködik a Tanáccsal.

A Parlament továbbá demokratikus ellenőrzést gyakorol az állampolgároktól érkező petíciók vizsgálatával, illetve vizsgálóbizottságok felállításával.

Végül a Parlament valamennyi uniós csúcstalálkozón (vagyis az Európai Tanács ülésein) szót kap. Minden csúcsertekezlet megnyitásakor felkéri a Parlament elnökét, hogy ismertesse a Parlament nézeteit és kétélyeit az aktuális kérdésekről, valamint az Európai Tanács napirendi pontjairól.

3. A KÖLTSÉGVETÉS FELÜGYELETE

Az Unió éves költségvetéséről az Európai Unió Tanácsa és az Európai Parlament közösen határoz. A Parlament két, egymást követő olvasatban vitatja meg azt, és a költségvetés addig nem lép hatályba, amíg azt a Parlament elnöke aláírásával jóvá nem hagyja.

A Parlament Költségvetési Ellenőrző Bizottsága felügyeli a költségvetési kiadásokat, és a Parlament minden évben az előző költségvetési évre vonatkozóan dönt arról, hogy jóváhagyja-e a Bizottság költségvetéssel kapcsolatos tevékenységét. Ezt a jóváhagyási eljárást nevezik a „mentesítés megadásának”.

Hogyan működik a Parlament?

A Parlament maga választja meg elnökét, akinek mandátuma két és fél évre szól. A Parlamentet az elnök képviseli a többi európai uniós intézménnyel és a külvilággal fenntartott kapcsolatokban. Munkáját a Parlament 14 alelnöke segíti. Az Európai Parlament elnökének a Tanács elnökével együtt minden elfogadott jogszabályt alá kell írnia.

A Parlament munkája két fő szakaszból áll:

- ▶ A plenáris ülések előkészítése: a plenáris üléseket az Unió tevékenységének különböző területeire szakosodott húsz parlamenti bizottság – például a gazdasági és monetáris ügyekkel foglalkozó (ECON) bizottság vagy a nemzetközi kereskedelemmel foglalkozó (INTA) bizottság – tagjai készítik elő. A vitára bocsátott kérdéseket a képviselőcsoportok is megvitatják.
- ▶ Maga a plenáris ülés: a plenáris üléseket – amelyeken minden EP-képviselő részt vesz – rendszerint Strasbourgban tartják (havonta egy héten át), és néha rendkívüli plenáris ülésekre is sor kerül Brüsszelben. Ezek az ülések a Parlament megvizsgálja a jogszabályjavaslatokat, és mielőtt a teljes szöveget szavazásra bocsátaná, szavaz azok módosításáról. A napirenden szerepelhetnek továbbá a Tanács vagy a Bizottság közleményei, valamint kérdések arról, hogy mi történik az Európai Unióban és a nagyvilágban.

A Parlament csak akkor határozatképes, ha a képviselőknek legalább az egyharmada jelen van, és szavaz. A Parlament általában a leadott szavazatok többségével hoz határozatot. Kivételes esetekben azonban az összes európai parlamenti képviselő többségének támogató szavazatára szükség van a Parlament elé kerülő indítvány elfogadásához – például akkor, amikor a Parlament megválasztja a Bizottság elnökét, vagy ha rendes jogalkotási eljárás keretében második olvasatra előterjesztett jogszabályjavaslatról dönt.

Az Európai Tanács

Az általános stratégia meghatározója

Szerep: Meghatározza a politikai irányvonalakat és prioritásokat

Tagok: Az egyes tagállamok állam-, illetve kormányfői, az Európai Tanács elnöke és az Európai Bizottság elnöke

Székhely: Brüsszel

► <http://european-council.europa.eu>

Az Európai Tanács keretében adnak rendszeresen találkozót egymásnak az EU legfelsőbb politikai vezetői, vagyis a tagállamok államfői, illetve miniszterelnökei. Az Európai Tanácsnak tagja az Európai Tanács elnöke és a Bizottság elnöke is. Az Európai Tanács évente legalább négyszer ül össze, hogy kijelölje az Unió általános politikai irányvonalait és prioritásait. Az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselője szintén részt vesz az Európai Tanács munkájában.

Az Európai Tanács tevékenysége

Az Európai Tanács az összes EU-ország állam-, illetve kormányfőinek a csúcstalálkozója, és mint ilyen, a tagállamok közötti politikai együttműködés legmagasabb szintjét képviseli. Találkozóikon a politikai vezetők konszenzussal döntenek az Unió általános irányvonalairól és prioritásairól, és megadják a szükséges lendületet az uniós célok megvalósításához.

Az Európai Tanács nem vesz részt a jogalkotásban. Mindegyik találkozó végén az Európai Tanács következtetéseket tesz közzé, amelyek ismertetik a megbeszélések eredményeképpen körvonalazódott főbb üzeneteket és a közösen hozott döntéseket, valamint a célkitűzések megvalósításával kapcsolatos teendőket. A következtetések felvázolják azokat a fő kérdéseket, amelyekkel az EU Tanácsában, vagyis a miniszterek találkozóin behatóbban foglalkozni kell. Következtetéseiben az Európai Tanács szükség esetén felkérheti a Bizottságot, hogy terjesszen elő intézkedésjavaslatokat az Unió jövője szempontjából meghatározó jelentőségű lehetőségek kiaknázására vagy az Unió előtt álló kihívások kezelésére.

Az Európai Tanács rendszerint hathavonta kétszer ülésezik. További (rendkívüli vagy nem hivatalos) ülés összehívására is sor kerülhet olyan sürgető (például gazdasági vagy külpolitikai) kérdések megvitatása céljából, amelyekről a legmagasabb szinten kell dönteni.

Az Európai Tanács elnöke

Az Európai Tanács munkáját az Európai Tanács elnöke hangolja össze. Az ő feladata az, hogy összehívja az Európai Tanácsot, és elnököljön azon, valamint hogy előrelendítse az Európai Tanács munkáját.

Az Európai Tanács elnöke képviseli továbbá az Uniót a nemzetközi szinten. Az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjével együtt az Európai Tanács elnöke látja el az uniós érdekek képviseletét külpolitikai és biztonsági ügyekben.

Az elnököt az Európai Tanács választja meg: mandátuma két és fél éves időszakra szól, és egyszer hosszabbítható meg. Hivatalát az Európai Tanács elnöke teljes munkaidőben látja el, és megbízatásának ideje alatt nem tölthet be tagállami tisztséget.

Döntéshozatal az Európai Tanácsban

Döntéseinek többségét az Európai Tanács egyhangúsággal hozza. Bizonyos esetekben azonban – például az elnök megválasztásakor, valamint a Bizottság és a külügyi és biztonságpolitikai főképviselő kinevezésekor – a testület minősített többségi szavazással dönt.

Amikor az Európai Tanács szavazással dönt, csak az állam-, illetve kormányfők adhatnak le szavazatot.

A Titkárság

Az Európai Tanács munkáját a Tanács Főtitkársága segíti.

Euróövezeti csúcstalálkozók

Az Európai Tanács mellett az eurót hivatalos fizetőeszközként használó országok állam-, illetve

kormányfői szintén összeülnek évente kétszer, és ezeken a találkozók szintén részt vesz az Európai Bizottság elnöke. Ezekre az euróövezeti csúcstalálkozókra az Európai Központi Bank elnöke is meghívást kap. Az Európai Parlament elnöke szintén felkérést kaphat a részvételre.

Ezek a találkozók alkalmat teremtenek a résztvevőknek arra, hogy megvitassák az euróövezet kormányzásával kapcsolatos kérdéseket és a főbb gazdaságpolitikai reformokat. Az euróövezeti csúcstalálkozók intézményét a gazdasági és monetáris unióbeli stabilitásról, koordinációról és kormányzásról szóló szerződés hozta létre hivatalosan. Az euróövezeti csúcstalálkozók elnökét az euróövezeti tagállamok állam-, illetve kormányfői nevezik ki. A kinevezésre az Európai Tanács elnökének kinevezésével egyidejűleg kerül sor, és a megbízatás szintén két és fél évre szól. A két tisztséget betöltheti egy és ugyanaz a személy.

Egyes esetekben azoknak az országoknak a vezetői is részt vesznek az euróövezeti csúcstalálkozókra, amelyek ratifikálták a gazdasági és monetáris unióbeli stabilitásról, koordinációról és kormányzásról szóló szerződést, de nem használják az eurót hivatalos fizetőeszközként. Amikor ezek az országok nem

© European Union

2014. december 1-jétől az Európai Tanács elnöke Donald Tusk, aki az EU-csúcstalálkozókra is elnököl

jogosultak a részvételre, az euróövezeti csúcstalálkozó elnöke részletesen tájékoztatja őket és a többi EU-országot a csúcstalálkozó előkészületeiről és eredményeiről.

Megannyi Tanács: melyik micsoda?

Nem könnyű eligazodni az európai szervek rengetegében – különösen igaz ez a hasonló nevű, de nagyon eltérő feladatokat ellátó testületek, például a három Tanács esetében.

► Az Európai Tanács

Az Európai Tanács az EU tagállamainak állam-, illetve kormányfőiből (azaz a köztársasági elnökből és/vagy a miniszterelnökből), valamint az Európai Tanács elnökéből és az Európai Bizottság elnökéből áll. Ez az EU legmagasabb szintű politikaformáló testülete, ezért üléseit gyakran „csúcstalálkozóként” is említik.

► A Tanács

Az intézmény a tagállamok kormányainak minisztereiből áll; gyakran a Miniszterek Tanácsaként

hivatkoznak rá. A Tanács rendszeresen ülésezik, amikor konkrét döntéseket hoz és uniós jogszabályokat fogad el.

► Az Európa Tanács

Az Európa Tanács nem az EU intézménye. Kormányközi szervezet, amelynek célja az emberi jogok, a demokrácia és a jogállamiság védelme. 1949-ben jött létre, és egyik korai vívmánya az emberi jogokról szóló európai egyezmény kidolgozása volt. Ahhoz, hogy a polgárok ténylegesen gyakorolhassák az Egyezményben megállapított jogaikat, az Európa Tanács létrehozta az Emberi Jogok Európai Bíróságát. Az Európa Tanács jelenleg 47 tagállamot számlál. Tagja az összes EU-ország, székhelye pedig a franciaországi Strasbourgban van.

A Tanács

A tagállamok érdekképviselése

Szerep: Szakpolitikai döntéshozatal és jogalkotás

Tagok: Tagállamonként egy miniszter

Székhely: Brüsszel, további helyszín: Luxembourg

► <http://consilium.europa.eu>

A Tanácsban az EU-tagállamok szakminiszterei adnak egymásnak találkozt, hogy megvitassák az Uniót érintő kérdéseket, döntéseket hozzanak és jogszabályokat fogadjanak el. Az ezeken a tanácsi üléseken hozott miniszteri döntések és az azok tárgyát képező intézkedések az egyes kormányok által tett kötelezettségvállalásnak minősülnek.

Az, hogy az egyes tanácsi üléseken mely miniszterek vesznek részt – vagyis hogy a Tanács melyik „formációban” ül össze – a megvitandó kérdésektől és az azokból álló napirendtől függ. Ha például a Tanács környezetvédelmi kérdéseket vitat meg, akkor a tagállamok környezetvédelmi miniszterei tárgyalnak, és azt Környezetvédelmi Tanácsnak nevezik. Ugyanez vonatkozik a Gazdasági és Pénzügyi Tanácsra, a Versenyképességi Tanácsra stb.

Mit csinál a Tanács?

A Tanács az EU egyik legfontosabb döntéshozója. A Tanács ülésein az Unió minden egyes tagállami kormányából egy-egy miniszter vesz részt. Ezeknek az üléseknek a célja az, hogy a miniszterek megvitassák, módosítsák, majd elfogadják a javasolt jogszabályokat, összehangolják a tagállamok politikáit, illetve meghatározzák az EU külpolitikáját.

Az EU kidolgozta az Európa 2020 stratégiát, amely az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés pályájára állítja az Európai Uniót, és lehetővé teszi a gazdasági válságból való kilábalást. A Tanácsban ülésező miniszterek hozzák meg mindazokat a döntéseket, amelyek e stratégia végrehajtásához szükségesek.

© Imago/Xinhua/Reporters

A 10 különböző tanácsi formáció

Az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviseletének elnöklésével:

► Külügyek

A Tanács elnökségi tisztjét ellátó tagállam elnöklésével:

- Általános ügyek
- Gazdasági és pénzügyek
- Bel- és igazságügy
- Foglalkoztatás, szociálpolitika, egészségügy és fogyasztóvédelem
- Versenyképesség (belső piac, ipar, kutatás és űrpolitika)
- Közlekedés, távközlés és energia
- Mezőgazdaság és halászat
- Környezetvédelem
- Oktatás, ifjúság, kultúra és sport

A TANÁCS ELNÖKSÉGEI

Év	Január–június	Július–december
2014	Görögország	Olaszország
2015	Lettország	Luxemburg
2016	Hollandia	Szlovákia
2017	Málta	Egyesült Királyság
2018	Észtország	Bulgária
2019	Ausztria	Románia
2020	Finnország	

A Tanács elnökségét félévente más-más tagállam tölti be. A Tanács rotációs elnöksége nem keverendő össze az Európai Tanács elnöki tisztségével. A Tanács elnökségét ellátó tagállami kormány feladata, hogy megszervezze és levezesse a különböző tanácsi üléseket. Kivételt képez a Külügyek Tanácsa, amelynek ülésein az elnöki feladatokat a Tanács külpolitikáját irányító kül- és biztonságpolitikai főképvisező látja el.

A tanácsi munka folytonosságának érdekében a hathavonta váltakozó elnökségek hármas csoportokat alkotva szorosan együttműködnek egymással. Ezek az egymást követő három elnökségből álló csapatok (az ún. trojkák) közös tanácsi programot dolgoznak ki a másfél éves időszakra.

A Tanácsban minden miniszter jogosult arra, hogy saját kormánya nevében kötelezettségeket vállaljon. A Tanácsot alkotó miniszterek ráadásul a saját, demokratikusan megválasztott tagállami szervezeteknek tartoznak felelősséggel. Ez garantálja a Tanács döntéseinek demokratikus legitimitását.

A Tanács öt fő feladata a következő:

1. európai uniós jogalkotás – a legtöbb területen a Tanács az Európai Parlamenttel közösen fogadja el a jogszabályokat;
2. a tagállami (gazdaságpolitikai stb.) intézkedések összehangolása;
3. az EU közös kül- és biztonságpolitikájának kialakítása az Európai Tanács által meghatározott irányvonalak mentén;
4. nemzetközi megállapodások megkötése az Unió és más államok, illetve nemzetközi szervezetek között;
5. az Unió költségvetésének elfogadása az Európai Parlamenttel közösen.

A Tanács munkáját az alábbiakban részletesebben is ismertetjük.

1. JOGALKOTÁS

Az uniós jogszabályok nagy részét a Tanács és a Parlament közösen fogadja el. Általános szabály, hogy a Tanács csak a Bizottság által előterjesztett javaslat alapján alkothat jogszabályokat, és általában a Bizottságnak kell gondoskodnia arról, hogy elfogadásuk után az uniós jogszabályokat megfelelően alkalmazzák.

2. A TAGÁLLAMOK POLITIKÁINAK ÖSSZEHANGOLÁSA (PÉLDÁUL A GAZDASÁGPOLITIKA TERÉN)

Minden uniós tagállam a gazdasági és monetáris unió (GMU) része, viszont nem minden tagállam tartozik az euróövezethez. Az uniós gazdaságpolitika gerincét képező gazdasági és monetáris unió keretében a tagállamok szorosan összehangolják gazdaságpolitikáikat. E koordinációt a gazdasági és pénzügyminiszterek végzik, akik együttesen alkotják a Gazdasági és Pénzügyi (Ecofin) Tanácsot.

3. KÖZÖS KÜL- ÉS BIZTONSÁGPOLITIKA (KKBP)

Az EU kül- és biztonságpolitikájának meghatározása és végrehajtása az Európai Tanács és a Tanács kizárólagos hatáskörébe tartozik. A kül- és biztonságpolitikával kapcsolatos döntéseket mindkét intézményben egyhangúlag kell meghozni. A külügyi és biztonságpolitikai főképvisező a tagállami külügyminiszterekből álló Külügyek Tanácsával együtt hajtja végre az Unió közös kül- és biztonságpolitikáját.

4. NEMZETKÖZI MEGÁLLAPODÁSOK KÖTÉSE

A Tanács az Európai Unió nevében évről évre megállapodásokat köt (ír alá) nem uniós országokkal, valamint nemzetközi szervezetekkel. Ezek a megállapodások olyan általános területeket érinthetnek, mint a kereskedelem, az együttműködés és fejlesztés, illetve olyan konkrét területeket, mint a textilipar, a halászat, a tudomány és technológia, a közlekedés stb. Azokon a területeken, amelyeken az Európai Parlament együttdöntési jogkörrel rendelkezik, az EP hozzájárulására van szükség ahhoz, hogy ezek a megállapodások életbe léphessenek.

5. AZ UNIÓ KÖLTSÉGVETÉSÉNEK JÓVÁHAGYÁSA

Az Unió éves költségvetéséről a Tanács és az Európai Parlament közösen határoz. Ha a két intézmény nem ért egyet egymással, egyeztetési eljárást kell folytatni mindaddig, amíg lehetőség nem nyílik a költségvetés elfogadására.

Hogyan működik a Tanács?

Minden jogalkotási aktussal kapcsolatos tanácsi megbeszélés és szavazás nyilvánosan zajlik. Ezeket az üléseket a Tanács honlapján élőben lehet követni.

Az Általános Ügyek Tanácsa gondoskodik arról, hogy a különböző tanácsi formációkban végzett munka

következetes legyen, és hogy sor kerüljön az Európai Tanács ülésein meghatározott célok megvalósítására. A Tanács munkáját az Állandó Képviselők Bizottsága, a Coreper segíti (ez a betűszó a francia Comité des Représentants Permanents összevonásából származik).

A Corepert a tagállamok kormányainak az Európai Unió melletti állandó képviselői alkotják. Brüsszelben minden tagállam állandó képviseletet tart fenn, amelyek uniós szinten képviselik és védik nemzeti érdekeiket. A képviselők élén az adott ország EU-nagykövete áll. Az uniós nagykövetek hetente találkoznak a Coreperben. Munkájukat a nemzeti közigazgatási rendszerek tisztviselőiből álló munkacsoportok segítik.

Döntéshozatal a Tanácsban

A Tanácsban szavazással születnek a döntések, mégpedig az esetek többségében minősített többségi szavazással. Egyes területeken, amelyekre vonatkozóan a szerződések eltérően rendelkeznek, egyhangúsággal kell dönten. Ilyen terület például az adózás. A minősített többség azt jelenti, hogy a javaslat csak akkor kerül elfogadásra, ha egyrészt azt a tagállamok többsége megszavazza, másrészt a javaslatra szavazó tagállamok lakossága is többséget alkot az EU összlakosságán belül. Ahhoz, hogy a javaslatot a Tanács elfogadja, a következő két feltételnek kell teljesülnie:

- ▶ a tagállamok legalább 55%-ának (vagyis a 28 tagállamból legalább 16-nak) meg kell szavaznia a javaslatot;
- ▶ a javaslatot megszavazó tagállamok lakosságának az EU összlakosságának legalább 65%-át kell kiteennie – ez 506 millió lakosból nagyjából 329 milliót jelent.

Egy döntés megakadályozásához – az ún. blokkoló kisebbséghez – pedig legalább négy olyan tagállam nemleges szavazatára van szükség, amelyek lakossága együtt az EU lakosságának legalább 35%-át teszi ki.

Ezek a szabályok azt hivatottak biztosítani, hogy a Tanács által hozott döntések széles támogatottságot élvezzenek Európa-szerte, és hogy néhány – csekély kisebbséget alkotó – tagállam ne tudja megakadályozni a többség által támogatott döntések meghozatalát. 2014 novemberéig más rendszer volt érvényben: nem közvetlenül az egyes tagállamok népességén alapult a szavazatok súlyozása, hanem mindegyik ország bizonyos – a lakosságának arányában meghatározott – számú szavazattal rendelkezett.

AZ EGYES TAGÁLLAMOK LAKOSSÁGA (2014)

Tagállam	Népesség (ezer lakos)	Az EU teljes lakosságához viszonyítva (%)
Németország	80 523,7	15,93
Franciaország	65 633,2	12,98
Egyesült Királyság	63 730,1	12,61
Olaszország	59 685,2	11,81
Spanyolország	46 704,3	9,24
Lengyelország	38 533,3	7,62
Románia	20 057,5	3,97
Hollandia	16 779,6	3,32
Belgium	11 161,6	2,21
Görögország	11 062,5	2,19
Cseh Köztársaság	10 516,1	2,08
Portugália	10 487,3	2,07
Magyarország	9 908,8	1,96
Svédország	9 555,9	1,89
Ausztria	8 451,9	1,67
Bulgária	7 284,6	1,44
Dánia	5 602,6	1,11
Finnország	5 426,7	1,07
Szlovákia	5 410,8	1,07
Írország	4 591,1	0,91
Horvátország	4 262,1	0,84
Litvánia	2 971,9	0,59
Szlovénia	2 058,8	0,41
Lettország	2 023,8	0,40
Észtország	1 324,8	0,26
Ciprus	865,9	0,17
Luxemburg	537,0	0,11
Málta	421,4	0,08
Összesen	505 572,5	100
A minősített többséghez szükséges küszöb	328 622,1	65

A Tanács Főtitkársága

A Tanács Főtitkársága az a szerv, amely segítséget nyújt az Európai Tanács és annak elnöke, valamint a Tanács és a rotációs elnökség munkájához. Élén a főtitkár áll, akit a Tanács nevez ki.

Az eurócsoport

Mindegyik tagállam része a gazdasági és monetáris uniónak, ami a gyakorlatban azt jelenti, hogy az uniós országok összehangolják gazdaságpolitikáikat, és a gazdasági kérdéseket közös ügyként kezelik. Nem mindegyik tagállam vezette azonban be az egységes fizetőeszközt, az eurót – ezek az országok nem tartoznak az euróövezetbe. Egyes tagállamok úgy döntöttek, hogy egyelőre nem csatlakoznak, más országok pedig még a felkészülés szakaszában vannak: ahhoz, hogy bevezethessék az eurót, teljesíteniük kell az erre vonatkozó kritériumokat. Az euróövezeti tagállamoknak szorosan együtt kell működniük, és az Európai Központi Bank által irányított közös monetáris politika hatálya alá tartoznak. Ezért szükség van egy olyan fórumra, ahol az euróövezeti tagállamok meg tudják vitatni az őket érintő kérdéseket, és dönteni tudnak az euróövezettel kapcsolatos teendőkről. Ennek a fórumnak a szerepét nem töltheti be a Gazdasági és Pénzügyi Tanács (más néven: az Ecofin Tanács), hiszen abban mindegyik tagállam képviselteti magát.

Ebből a megfontolásból jött létre az eurócsoport, amely az euróövezeti tagállamok gazdasági és pénzügyminisztereiből tevődik össze.

Az eurócsoport feladata az, hogy elősegítse a gazdasági növekedést és a pénzügyi stabilitást az euróövezetben, mégpedig a nemzeti gazdaságpolitikák összehangolása révén. Mivel gazdasági ügyekben hivatalos döntéseket csak az Ecofin Tanács hozhat, az eurócsoport általában nem hivatalos jelleggel tart találkozókat az Ecofin Tanács ülései előtt, nagyjából havonta egyszer. Az eurócsoport nem hivatalos eszmecserein elért megállapodásokról az eurócsoport tagjai másnap, az Ecofin Tanács ülésén hivatalosan is döntenek.

© Associated Press/Reporters

A gazdasági és pénzügyi kormányzásra vonatkozó új uniós szabályok révén megtisztult és megszilárdul a bankrendszer

Mit jelent a megerősített együttműködés fogalma?

Ha néhány tagállam szorosabban együtt kíván működni olyan szakpolitikai területeken, amelyek nem tartoznak az EU kizárólagos illetékességébe, de nem sikerül megszerezniük a többi tagállam hozzájárulását, a továbblépéshez élhetnek az ún. megerősített együttműködés lehetőségével. Ez a mechanizmus lehetővé teszi a tagállamok egy része számára, hogy az uniós intézmények révén szorosabban együttműködjenek egymással. A mechanizmus azzal a feltétellel alkalmazható, ha legalább kilenc tagállam igényli ezt, továbbá a megerősített együttműködés az Unió célkitűzéseit szolgálja, és nyitva áll más tagállamok előtt, amennyiben azok csatlakozni kívánnak hozzá.

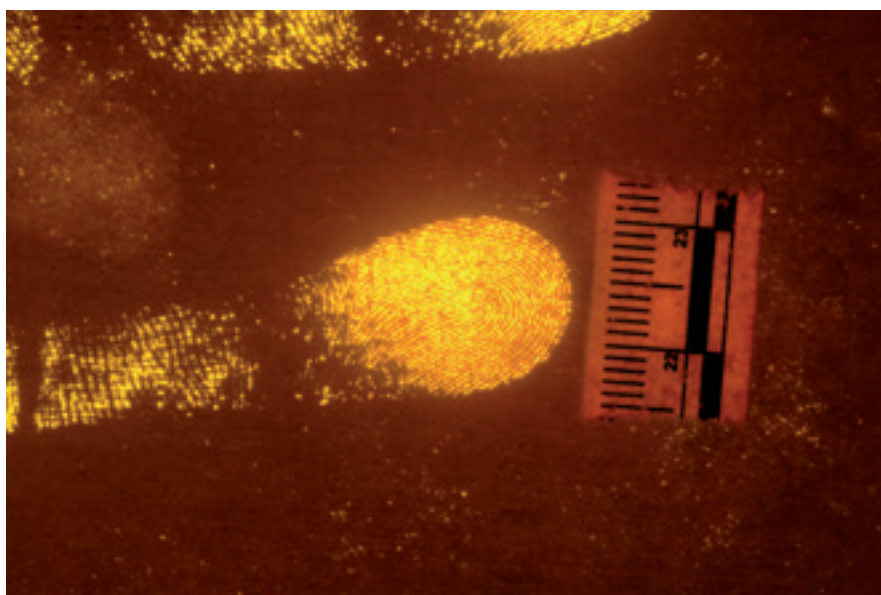
Ezt a megoldást alkalmazza több ország a válási jog terén: a megerősített együttműködésnek köszönhetően a különböző uniós országokból származó, válni kívánó házastársak egységes előírások alapján tudják felbontani házasságukat. Megerősített együttműködésen alapul a tagállamok többségére – de nem összességére – kiterjedő egységes szabadalmi rendszer is.

Az eurócsoportot érintő ügyekben csak az euróövezetbe tartozó tagállamok miniszterei szavazhatnak. A gazdasági ügyekért, a monetáris politikaért és az euróért felelős biztos, valamint az Európai Központi Bank elnöke szintén részt vesz az eurócsoport ülésein.

Az eurócsoport tagjai elnököt választanak, akinek a megbízatása két és fél évre szól. A Tanács Főtitkársága adminisztratív támogatást nyújt az eurócsoport találkozóinak megszervezéséhez és lefolytatásához.

A közös kül- és biztonságpolitika

Az Európai Unió fokozatosan alakítja ki közös kül- és biztonságpolitikáját (KKBP), amelyre nem ugyanazok az eljárások vonatkoznak, mint a többi szakpolitikai területre. A közös kül- és biztonságpolitikát az Európai Tanács és a Tanács együtt határozza meg és hajtja végre. Az Unió átfogó nemzetközi célkitűzései közé tartozik, hogy előmozdítsa a demokráciát, a jogállamiságot, az emberi jogok, az alapvető szabadságok és az emberi méltóság tiszteletben tartását, valamint az egyenlőség és a szolidaritás elvének érvényesülését világszerte. E célok elérése érdekében az EU kapcsolatokat épít és partneri viszonyt ápol különböző országokkal és szervezetekkel.

Az EU-országok bűnüldöző hatóságainak együtt kell működniük a nemzetközi bűnözés elleni küzdelemben

A közös kül- és biztonságpolitikához kapcsolódó feladatok a következők:

- ▶ Az Európai Tanács – élén az elnökkel – meghatározza a közös kül- és biztonságpolitika irányvonalait, figyelembe véve az Unió stratégiai érdekeit, különös tekintettel a védelmi vonatkozású kérdésekre.
- ▶ Ezt követően a Tanács, elsősorban a Külügyek Tanácsa, az Európai Tanács iránymutatásai alapján meghozza a KKBP megvalósításával kapcsolatos döntéseket. A Külügyek Tanácsának ülésein az elnöki feladatokat az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselője látja el.
- ▶ Majd a főképviselő – a tagállamokkal együtt – megvalósítja a közös kül- és biztonságpolitikát, ügyelve arra, hogy a megvalósítás következetes és eredményes legyen. E munkája során a főképviselő igénybe veheti a rendelkezésre álló tagállami és uniós erőforrásokat.

Az EU külügyminisztériumának és diplomáciai szolgálatának szerepét az **Európai Külügyi Szolgálat (EKSZ)** tölti be. Az EKSZ, melynek élén a főképviselő áll, a Tanácstól, a tagállamoktól és az Európai Bizottságtól áthelyezett szakértőkből tevődik össze. A világ országainak többségében fenntartott uniós küldöttségek szintén az EKSZ irányítása alá tartoznak. Ezek a küldöttségek – az uniós tagállamok külképviseleteivel együtt – napi szinten közreműködnek a KKBP-vonatkozású ügyekben.

Bármely tagállam, illetve a főképviselő – önállóan vagy a Bizottsággal együtt – terjeszthet a Tanács elé olyan ügyeket, amelyek jelentősek a KKBP szempontjából. Mivel a kül- és biztonságpolitikai kérdések természetüknél fogva gyakran sürgős fellépést tesznek szükségessé, a gyors döntéshozatalt erre a célra megfelelően kialakított mechanizmusok biztosítják. KKBP-vonatkozású kérdésekben általában egyhangúlag kell dönten.

A főképviselő nemcsak irányítja az Unió közös kül- és biztonságpolitikáját, hanem képviseli is azt a nagyvilágban: politikai párbeszédet folytat harmadik országokkal és az Unió partnereivel, valamint kifejezésre juttatja az EU álláspontját a nemzetközi szervezetekben és fórumokon. Az állam-, illetve kormányfők szintjén az Uniót az Európai Tanács elnöke képviseli.

A KKBP egyik vetületét a biztonsági és védelmi vonatkozású kérdések alkotják, és ezen a területen az EU közös biztonság- és védelempolitikát (KBVB) léptetett életbe. A KBVB lehetővé teszi az EU-országoknak, hogy válságkezelő műveleteket hajtsanak végre. Ezek a humanitárius, illetve béketeremtő vagy békefenntartó missziók katonai vagy polgári jellegűek lehetnek. A tagállamok ilyen műveletek céljaira önkéntes alapon polgári és katonai erőket bocsátanak az EU rendelkezésére. Az EU a válságkezelő műveletekről minden esetben egyeztet a NATO-val, melynek parancsnoki struktúrái gyakran közreműködnek az EU-missziók gyakorlati végrehajtásában. Az EU több állandó szerve koordinálja ezt a munkát:

- ▶ a **Politikai és Biztonsági Bizottság** figyelemmel kíséri a nemzetközi helyzetet, és megvizsgálja, milyen lehetőségei vannak az Uniónak a fellépésre az adott válsághelyzetben;
- ▶ az **Európai Unió Katonai Bizottsága (EUKB)**, amely az uniós országok vezérkari főnökeiből áll, az EU katonai tevékenységeit irányítja, és tanácsadást nyújt katonai ügyekben;
- ▶ az **Európai Unió Katonai Törzse (EUKT)** az EUKB munkáját segíti; tagjai katonai szakértők, akik a brüsszeli állandó katonai parancsnokságon dolgoznak.

Az Európai Bizottság

A közös érdek előmozdítója

Szerep: Az EU végrehajtó szerve: jogszabályokra tesz javaslatot, nemzetközi megállapodásokról tárgyal az EU nevében, valamint elősegíti az uniós célok megvalósítását

Tagok: Az egyes tagállamok által jelölt biztosok

Székhely: Brüsszel

► <http://ec.europa.eu>

A Bizottság politikailag független intézmény, amely az EU egészének érdekeit képviseli és védelmezi. A Bizottság sok szempontból a hajtómotor szerepét tölti be az EU intézményi rendszerében: jogszabályokat, szakpolitikai intézkedéseket és cselekvési programokat javasol, valamint megvalósítja az Európai Parlament és a Tanács döntéseit. Emellett képviseli az Uniót a világban a közös kül- és biztonságpolitikán kívüli területeken.

Mi a Bizottság?

A „Bizottság” szó két értelemben használatos: elsősorban a Bizottság tagjaira utal, akiket a tagállamok és a Parlament jelöl ki az intézmény irányítására és a döntéshozatalra. Másodsorban pedig a „Bizottság” kifejezés magát az intézményt és annak személyi állományát jelöli.

A Bizottság tagjait nem hivatalosan „biztosoknak” hívjuk. Mindannyian rendelkeznek politikai múlttal, többen közülük miniszterek is voltak, de a Bizottság tagjaiként az egész Unió érdekeinek képviselői a feladatuk, és nem fogadnak el utasítást a nemzeti kormányoktól.

A Bizottságnak több alelnöke van: az egyikük az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviseelője, aki ennek folytán a Tanácsban és a Bizottságban egyaránt fontos tisztséget tölt be.

A Bizottság politikai felelősséggel tartozik a Parlamentnek, melynek joga van bizalmatlansági indítvány elfogadásával felosztatni a testületet. A Bizottság a Parlament valamennyi ülésén részt vesz, ahol pontosítania és indokolnia kell politikai elképzeléseit. Ezenkívül rendszeresen választ ad a parlamenti képviselők írásbeli vagy szóbeli kérdéseire.

© European Union

Az Európai Bizottságot, vagyis az EU végrehajtó szervét Jean-Claude Juncker vezeti

A Bizottság mindennapi munkáját ügyintézők, szakértők, tolmácsok, fordítók és titkársági alkalmazottak látják el. A Bizottság tisztviselőit – akárcsak a többi uniós szerv alkalmazottait – az Európai Személyzeti Felvételi Hivatal (EPSO) (<http://europa.eu/epso>) toborozza. Az EPSO mindegyik uniós országból toboroz munkaerőt nyilvános versenyvizsgák révén. A Bizottságnál mintegy 33 ezren dolgoznak, ami első hallásra soknak tűnhet, de valójában kevesebb, mint a legtöbb közepes nagyságú európai város önkormányzatának alkalmazotti létszáma.

A Bizottság kijelölése

Az Európai Tanács ötévente nevez ki új Bizottságot, az európai parlamenti választások időpontjától számított hat hónapon belül. Az eljárás a következő:

- ▶ A tagállamok kormányai javaslatot tesznek a Bizottság új elnökének személyére, majd az Európai Parlament szavazással dönt, hogy elfogadja-e a jelöltet.
- ▶ A bizottsági elnöki tisztség betöltésére javasolt személy a tagállamok kormányaival egyeztetve kiválasztja a Bizottság többi tagját.
- ▶ Az új Parlament meghallgat minden egyes jelöltet, és véleményt ad ki a testület egészéről. Ha az Európai Parlament jóváhagyja a testületet, az új Bizottság hivatalosan megkezdheti működését.

Mit csinál a Bizottság?

Az Európai Bizottságnak négy fő feladata van:

1. jogszabályjavaslatok előterjesztése a Parlamentnek és a Tanácsnak;
2. az Unió politikáinak és költségvetésének irányítása és végrehajtása;
3. az európai jog érvényre juttatása (az Európai Bírósággal közösen);
4. az Európai Unió képviselete a nemzetközi szinten.

1. JOGSZABÁLYJAVASLATOK ELŐTERJESZTÉSE

Az Európai Unióról szóló szerződés értelmében a Bizottságé a „**kezdeményezés joga**”, vagyis egyedül a Bizottság felelős az új európai jogszabályokra irányuló javaslatok kidolgozásáért, amelyeket a Parlament és a Tanács elé terjeszt. Ezek a javaslatok az Unió és az uniós polgárok – nem pedig egyes országok vagy iparágak – érdekét hivatottak szolgálni.

A Bizottságnak – mielőtt bármilyen javaslatot tenne – mérlegelnie kell, hogy az általános helyzet és a legújabb fejlemények tükrében az uniós jogalkotás-e a legjobb megoldás a probléma kezelésére. Ezért a Bizottság állandó kapcsolatot tart fenn különféle érdekcsoportokkal és két európai uniós tanácsadó szervvel: egyrészt az Európai Gazdasági és Szociális Bizottsággal, amely a munkaadók, a munkavállalók és más érdekcsoportok képviselőiből áll, másrészt a Régiók Bizottságával, amely a helyi és a regionális hatóságokat tömöríti magába. A Bizottság emellett kikéri a tagállami parlamentek és kormányok, valamint a nagyközönség véleményét is.

A Bizottság csak akkor tesz javaslatot uniós szinten történő beavatkozásra, ha úgy látja, hogy a problémát országos, regionális vagy helyi hatáskörben nem lehet hatékonyabban megoldani. Azt az elvet, hogy a kérdéseket a lehető legalacsonyabb szinten kell kezelni, a „szubszidiaritás elvének” nevezzük.

Ha viszont a Bizottság úgy ítéli meg, hogy uniós jogszabályra van szükség, javaslatot dolgoz ki, amely hatékonyan megoldja az adott problémát, és az érdekek legszélesebb körét elégíti ki. A Bizottság – a szükséges technikai adatok beszerzése érdekében – rendszeresen konzultál a különféle szakbizottságaival és szakértői csoportjaival.

© Langrock/Zenit/Laif/Reporters

Az innováció és a kutatás a munkahelyteremtés és a növekedés nélkülözhetetlen feltétele

Az Európai Kutatási Térség létrehozása

A Bizottság Kutatási és Innovációs

Főigazgatóságának feladata az, hogy kidolgozza a kutatásra és a technológiafejlesztésre vonatkozó uniós szakpolitikát, és eredményesen hozzájáruljon az európai ipar nemzetközi versenyképességének növeléséhez. Kutatási és innovációs keretprogramja, a Horizont 2020 révén az EU több milliárd eurót fordít a multidiszciplináris együttműködésen alapuló tudományos kutatásra EU-szerte.

2. AZ EU POLITIKÁINAK ÉS KÖLTSÉGVETÉSÉNEK VÉGREHAJTÁSA

Az Európai Unió végrehajtó testületeként a Bizottság felelős az uniós költségvetés, valamint a Parlament és a Tanács által elfogadott intézkedések és programok irányításáért és végrehajtásáért. A tényleges munka nagy részét a tagállami és a helyhatósági szervek végzik, és elsősorban ők használják fel a költségvetési forrásokat, de a Bizottság felügyeli ezt a folyamatot.

A Bizottság kezeli tehát a költségvetést az Európai Számvevőszék szigorú felügyelete mellett. Mindkét intézmény célja a megfelelő pénzügyi gazdálkodás biztosítása. Az Európai Parlament csak abban az esetben mentesíti a Bizottságot a költségvetés végrehajtásának felelőssége alól, ha elégedett a Számvevőszék éves jelentésével.

3. AZ EURÓPAI JOG ÉRVÉNYRE JUTTATÁSA

A Bizottság a „**szerződéses őre**”. E hatásköre értelmében a Bírósággal közösen gondoskodik arról, hogy az EU jogszabályait valamennyi tagállam megfelelően alkalmazza. Ha a Bizottság úgy találja, hogy egy tagállam nem alkalmazza az uniós jogszabályokat, vagyis nem tesz eleget jogi kötelezettségeinek, megteszi a szükséges intézkedéseket a helyzet orvoslására.

Először is ún. kötelezettségmegszegési eljárást kezdeményez, vagyis hivatalos levélben közli az érintett kormánnyal, miért véli úgy, hogy az ország megszegi az uniós jogszabályokat, valamint határidőt tűz ki, melyen belül a kormánynak részletes választ kell adnia. Ha az eljárás eredménytelen, a Bizottság az ügyet az Európai Bírósághoz továbbítja, amelynek jogában áll büntetést kiszabni. A Bíróság ítéletei a tagállamokra és az uniós intézményekre egyaránt kötelező erejűek.

© European Union

Federica Mogherini az EU külpolitikai főképviselet vezetője, és az EU intézkedéseit koordinálja a világ más részei felé.

4. AZ UNIÓ KÉPVISELETE A NEMZETKÖZI SZÍNTÉREN

Az **Unió kül- és biztonságpolitikai főképviselet vezetője** a Bizottság külügyekért felelős alelnöke. Kül- és biztonságpolitikai kérdésekben a főképviselet együttműködik a Tanáccsal. Más területeken azonban a Bizottság vezető szerepet tölt be a külső kapcsolatok – kiváltképp a kereskedelem- és a humanitárius segítségnyújtás terén. Az Európai Bizottság ezeken a területeken az Unió jelentős szószólója a nemzetközi szinten. Így a 28 tagállam egységesen hallathatja hangját a nemzetközi fórumokon, például a Kereskedelmi Világszervezetben.

A rászorulóknak megsegítése

Az Európai Bizottság 1992-ben hozta létre a Humanitárius Segélyek Hivatalát (ECHO). A humanitárius segítségnyújtás mára az Európai Unió egyik legfontosabb külső tevékenységévé vált – olyannyira, hogy az EU az első helyen áll a világon a humanitárius segélyezés terén.

Évente mintegy 125 millió ember kap segítséget az EU humanitárius segítségnyújtási alapjából. A segélyeket az EU kétszáz partnere, köztük karitatív szervezetek és ENSZ-ügynökségek juttatják el a rászorulóknak. A segítségnyújtás a megkülönböztetésmentesség és a pártatlanság humanitárius elvével összhangban történik.

Hogyan működik a Bizottság?

A Bizottság elnöke dönti el, melyik biztos melyik területért lesz felelős, és az ügykörök újraosztásáról is ő határoz, ha a Bizottság mandátuma alatt erre szükség van. Az elnök továbbá lemondásra szólíthatja fel bármelyik biztost. A Bizottság 28 tagja (vagyis a biztosi testület) hetente egyszer, általában szerdán ülésezik Brüsszelben. Minden egyes napirendi pontot az adott területért felelős biztos ismerteti, majd a testület kollektív döntést hoz az ügyben.

A Bizottság személyzete „főigazgatóságokba”, illetve „szolgálatokba” szerveződik (pl. Jogi Szolgálat). Minden főigazgatóság egy adott területért felelős – élén a főigazgató áll, aki felelősséggel tartozik a biztosok egyikének.

Eurostat: az európai statisztikai adatokat összegyűjtő szerv

Az Eurostat az Európai Unió statisztikai hivatala, és szervezetileg a Bizottsághoz tartozik. Feladata az, hogy olyan európai szintű statisztikákkal szolgáljon az EU számára, amelyek lehetővé teszik az országok és a régiók összehasonlítását. Ez nagyon fontos feladat, hiszen a demokratikus társadalmak nem működhetnek jól, ha szilárd kiindulási alapként nem állnak rendelkezésükre megbízható és tárgyilagos statisztikai adatok.

Az Eurostat statisztikai adatai sok kérdésre választ adnak: például arra, hogy nő vagy csökken-e a munkanélküliség; növekedett-e a szén-dioxid-kibocsátás az elmúlt tíz évben; milyen mértékben vannak jelen a nők a munkaerőpiacon; miképp alakul valamely ország gazdasági teljesítménye az EU más tagállamaihoz képest stb.

epp.eurostat.ec.europa.eu

Többszörre a főigazgatóságok dolgozzák ki és fogalmazzák meg a jogszabályjavaslatok tervezetét, de ez a tervezet csak akkor válik hivatalosan a Bizottság javaslatává, ha a biztosi testület a heti ülésén elfogadja. Az eljárás nagyjából a következő:

Tegyük fel, hogy a Bizottság szerint új uniós jogszabályra van szükség, hogy meg lehessen előzni Európa folyóinak szennyeződését. A Környezetvédelmi Főigazgatóság az érdekelt felekkel – például az európai ágazati szereplőkkel, a gazdálkodókkal, a tagállamok környezetvédelmi tárcaival és a környezetvédelmi szervezetekkel – folytatott kimerítő konzultációk alapján kidolgoz egy javaslatot. Sok javaslatról a Bizottság nyilvános konzultációt indít, amely lehetővé teszi bárki számára, hogy saját nevében vagy egy szervezet nevében kifejezze véleményét.

A javaslattervezetet ezután a Bizottság mindegyik érintett szervezeti egysége megvitatja, és – ha kell – módosítja, majd a Jogi Szolgálat ellenőrzi azt.

A javaslat végleges változatát a Bizottság főtitkára felveszi valamelyik soron következő bizottsági ülés napirendjére. Ezen az ülésen a környezetvédelmi biztos kifejti kollégáinak, miért van szükség az új jogszabályra, majd a biztosi testület megvitatja a javaslatot. A biztosok – amennyiben egyetértenek a javaslattal – elfogadják azt, és a dokumentumot a Bizottság illetékes szervei elküldik a Tanácsnak és az Európai Parlamentnek mérlegelésre.

Ha azonban nincs egyetértés a biztosok körében, az elnök szavazásra szólíthatja fel őket. Ha a többség mellette szavaz, a javaslat elfogadásra kerül, és ettől kezdve az egész testület támogatását élvez.

A tagállami parlamentek

A szubszidiaritás megtestesítői

Szerep: Részvétel az Unió munkájában az európai intézmények mellett

Tagok: A tagállami parlamentek tagjai

Székhely: Valamennyi uniós tagállam

Az uniós intézmények arra ösztönzik a tagállami parlamenteket, hogy vállaljanak nagyobb részt az Európai Unió tevékenységében. 2006 óta a Bizottság minden jogalkotási javaslatot továbbít a tagállami parlamenteknek, és válaszol a véleményükre. A 2009-ben életbe lépett Lisszaboni Szerződés világosan meghatározta az uniós országok parlamentjeinek jogait és kötelezettségeit. A tagállami parlamentek kifejezhetik véleményüket a tervezett jogalkotási aktusokkal kapcsolatban és az érdeklődésükre kiemelten számot tartó ügyekben.

Az uniós fellépésekre a **szubszidiaritás** elvét kell alkalmazni. Uniós szinten tehát csak akkor hozható intézkedés, ha az hatékonyabbnak ígérkezik a tagállami intézkedésnél. Azokon a területeken, ahol a szerződések kizárólagos jogkört biztosítanak az EU-nak, ez a kérdés nem merül fel, de minden egyéb jogszabályjavaslat esetében ezt külön mérlegelni kell. A tagállami parlamentek felügyelik, hogy az uniós döntéshozatal során megfelelően érvényesül-e a szubszidiaritás elve.

A Bizottság a jogszabályjavaslatot eljuttatja a tagállami parlamenteknek is annak érdekében, hogy azok ellenőrizni tudják a szubszidiaritás elvének érvényesülését. A tagállamok parlamentjei a jogszabályjavaslatokat a jogalkotókkal (tehát az Európai Parlamenttel és a Tanáccsal) egy időben kapják meg.

Bármelyik tagállami parlament **indokolással ellátott véleményben** jelezheti, ha úgy látja, hogy a kérdéses javaslat nem felel meg a szubszidiaritás elvének. A tagállami parlamentek által adott, indokolással ellátott vélemények számától függően a Bizottság – ha

szükségesnek látja – újra megvizsgálja a javaslatot, és dönt, hogy azt fenntartja, kiigazítja vagy visszavonja-e. Ez az ún. sárga és narancssárga lapos eljárás. Ha a rendes jogalkotási eljárás keretében a tagállami parlamentek többsége indokolással ellátott véleményt ad, és ennek ellenére a Bizottság úgy dönt, hogy fenntartja javaslatát, ezt érvekkel alá kell támasztania. Az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak kell döntenie ilyen esetekben arról, hogy folytatja-e a jogalkotási eljárást.

A tagállami parlamentek az uniós jogszabályok végrehajtásában is közvetlenül részt vesznek. Az irányelvek címzettjei a tagállamok, amelyeknek gondoskodniuk kell arról, hogy az uniós az irányelvek rendelkezései a nemzeti jogrend részévé váljanak. Az irányelvek bizonyos végső célokat határoznak meg, melyeket minden tagállamnak el kell érnie egy kitűzött határidőre. A tagállami hatóságoknak nemzeti jogukat úgy kell módosítaniuk, hogy elérjék az irányelvben foglalt célokat, de a megvalósítás módját maguk választhatják meg. Az irányelvek az eltérő tagállami jogszabályok összehangolására szolgálnak, és különösen alkalmasak az egységes piac működésével kapcsolatos területek (pl. A termékbiztonsági követelmények) szabályozására.

A Bíróság

Az uniós jog védelmezője

Szerep:	Jogi ítélethozatal az eléje terjesztett ügyekben
A Bíróság tagjai:	EU-tagállamonként egy bíró; kilenc főtanácsnok
A Törvényszék tagjai:	EU-tagállamonként egy bíró
A Közzszolgálati Törvényszék tagjai:	Hét bíró
Székhely:	Luxembourg
► http://curia.europa.eu	

Az Európai Unió Bírósága (a Bíróság) gondoskodik arról, hogy az uniós jogszabályokat mindegyik tagállam egységesen értelmezze és alkalmazza, hiszen fontos, hogy ezek a jogszabályok minden fél számára, minden körülmény között azonos módon érvényesüljenek. A Bíróság ebből a célból ellenőrzi, hogy az EU-intézmények intézkedései jogszerűek-e, gondoskodik arról, hogy a tagállamok eleget tegyenek kötelezettségeiknek, és a tagállami bíróságok kérésére értelmezik az uniós jogot.

A Bíróság hatáskörébe tartozik a tagállamok, uniós intézmények, vállalatok és magánszemélyek közötti jogviták rendezése. A Bíróság – annak érdekében, hogy foglalkozni tudjon a hozzá beérkező több ezer esettel – két fő testületből áll: egyrészt magából a Bíróságból, amely a tagállami bíróságok előzetes döntéshozatal iránti kérelmeivel foglalkozik, valamint egyes megsemmisítés iránti keresetek és a fellebbviteli kérelmek ügyében jár el, másrészt a Törvényszékből, amely a magánszemélyek, illetve vállalatok – és kisebb részt a tagállamok – által benyújtott megsemmisítési kereseteket bírálja el.

A Közzszolgálati Törvényszék az EU és alkalmazottjai közötti jogviták elbírálására szakosodott.

Mit csinál a Bíróság?

A Bíróság az elé terjesztett ügyekben hoz ítéletet. A négy legáltalánosabb ügytípus a következő:

1. ELŐZETES DÖNTÉSHOZATALI ELJÁRÁS

Az EU valamennyi tagállamában a bíróságok feladata biztosítani, hogy az adott országban megfelelően alkalmazzák az uniós jogot. Ez azt jelenti, hogy ha egy tagállami bíróságnak kételye merül fel a közösségi jogszabályok értelmezésével vagy érvényességével kapcsolatban, akkor módjában áll – sőt, bizonyos esetekben kötelessége – kikérni az Európai Bíróság tanácsát. A tanácsot a Bíróság „előzetes döntéshozatal” formájában nyújtja, amely kötelező erejű. Az előzetes döntéshozatal fontos eszköze annak, hogy az állampolgárok – a tagállami bíróságok közvetítésével – értesüljenek arról, miként érintik őket az uniós jogszabályok.

Az Európai Bíróság egyenlő díjazásra és jogegyenlőségre vonatkozó ítéletei a légiutas-kísérők számára is lényeges előrelépést jelentettek

2. KÖTELEZETTSÉGSZEGÉSI ELJÁRÁS

A Bizottság (vagy ritka esetben valamely tagállam) akkor kezdeményezhet ilyen eljárást, ha megalapozottan feltételezi, hogy egy tagállam nem tesz eleget az uniós jog által előírt kötelezettségének. A Bíróság megvizsgálja az állításokat, és ítéletet hoz az ügyben. Elmarasztaló ítélet esetén a szóban forgó tagállamnak késedelem nélkül meg kell szüntetnie a kötelezettségszegést, ha el akarja kerülni, hogy a Bíróság pénzbüntetést szabjon ki rá.

3. MEGSEMISÍTÉS IRÁNTI KERESLET

Ha valamelyik tagállam, a Tanács, a Bizottság vagy (bizonyos körülmények között) a Parlament úgy véli, hogy egy adott uniós jogszabály nem jogszerű, kezdeményezheti a Bíróságnál annak megsemmisítését. Ilyen „megsemmisítés iránti keresetet” magánszemély is nyújthat be, ha olyan jogszabály megsemmisítésére szeretné kérni a Bíróságot, amely őt személyében közvetlenül hátrányosan érinti.

4. MULASZTÁS MEGÁLLAPÍTÁSA IRÁNTI KERESLET

A Szerződés előírja az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak és a Bizottságnak, hogy bizonyos körülmények között meghozzanak bizonyos döntéseket. Ha valamelyikük ennek nem tesz eleget, akkor a tagállamok, más európai uniós intézmények, illetve (bizonyos feltételekkel) magánszemélyek vagy cégek panaszt tehetnek a Bíróságnál, és kérhetik, hogy az állapítsa meg hivatalosan a jogsértés tényét.

Hogyan működik a Bíróság?

A **Bíróságot** tagállamonként egy-egy bíró alkotja, így az Unió 28 nemzeti jogi rendszerének mindegyike képviselve van. A Bíróság munkáját kilenc főtanácsnok segíti, akik indokolással ellátott véleményt adnak a Bíróság elé terjesztett ügyekről, melynek nyilvánosnak és részrehajlás nélkülinek kell lennie. A bírák és a főtanácsnokok vagy a tagállami legfelsőbb bíróságok volt tagjai, vagy nagy szaktudású jogászok, akik pártatlansága nem vonható kétségbe. A bírákat a tagállamok kormányai közös egyetértéssel jelölik ki. A tagokat hatéves időtartamra nevezik ki. A bírák elnököt választanak ki soraikból, akinek megbízatása három évre szól. A Bíróság – az ügy súlyától és összetettségétől függően – teljes létszámban, 13 bíróból álló nagytanácsban, öttagú tanácsban vagy háromtagú tanácsban ül. Az ügyek közel 60%-át öttagú tanácsok, 25%-ukat pedig háromtagú tanácsok bírálják el.

A **Törvényszék** szintén 28, a tagállamok által hatéves időtartamra kijelölt bíróból áll. A Törvényszék bírái szintén hároméves időszakra választanak elnököt maguk közül. A Törvényszék három- vagy öttagú tanácsban jár el, illetve bizonyos esetekben egyesbíróként eljárva határoz. A Törvényszék elé terjesztett ügyek 80%-át három bíróból álló tanács bírálja el. A 13 bíróból álló nagytanács vagy a teljes (28 tagú) Törvényszék akkor ül össze, ha az ügy súlya vagy összetett jellege ezt indokolttá teszi.

Minden ügyet a Bíróság Hivatalához kell benyújtani, amely kijelöl egy bírót és egy főtanácsnokot. A benyújtást követően az eljárás két szakaszból áll: az írásbeli és a szóbeli szakaszból. Az első szakaszban az összes érintett fél írásos nyilatkozatot tesz, és az ügyszövegre rendelt bíró összefoglaló jelentést állít össze a nyilatkozatok tartalmáról és az ügy jogi háttéréről. Ezt a jelentést a Bíróság általános értekezlete megvitatja, majd dönt arról, hogy a Bíróság milyen összetételben bírálja el az ügyet, és hogy szükség van-e az érvek szóbeli ismertetésére. Ezután következik a második szakasz, vagyis a nyilvános tárgyalás. Ennek során az ügyvédek kifejtik az üggyel kapcsolatos álláspontjukat a bírák és a főtanácsnok előtt, akik kérdéseket tehetnek fel nekik. A szóbeli tárgyalást követően az üggyel megbízott főtanácsnok ismerteti véleményét. A bíró ennek a véleménynek a tükrében ítélettervezetet készít, majd átadja azt a többi bírónak megvizsgálásra. A bírák tanácskozás után ítéletet hoznak az ügyben. A bírósági ítéleteket többségi szavazással hozzák meg, és nyilvános ülésen ismertetik. A legtöbb esetben a szöveget még aznap közzéteszik az EU összes hivatalos nyelvén. Az eltérő álláspontokat nem ismertetik.

Vannak olyan ügyek, amelyeknél nem ez a szabványos eljárás kerül alkalmazásra. Sürgős ügyekben egyszerűsített és gyorsított eljárások teszik lehetővé, hogy a Bíróság körülbelül három hónapon belül ítéletet hozzon.

Az Európai Központi Bank

Az árstabilitás őre

Szerep: Az euró kezelése és az euróövezet monetáris politikájának irányítása

Tagok: Az euróövezethez tartozó tagállamok jegybankjai

Székhely: Frankfurt am Main, Németország

► <http://www.ecb.europa.eu>

2011 óta Mario Draghi az
Európai Központi Bank
elnöke

© ImageGlobe

Az Európai Központi Bank (EKB) feladata, hogy a fogyasztói árak inflációjának kordában tartása révén megőrizze az euróövezet monetáris stabilitását. A stabil árszint és az alacsony infláció alapvető fontosságú a fenntartható gazdasági növekedés szempontjából, mivel a vállalkozásokat beruházásokra és munkahelyteremtésre ösztönzi, és ezáltal hozzájárul az európai polgárok élet színvonalának fokozatos növekedéséhez. Az EKB független intézmény, amely nem fogadhat el, és nem is kérhet utasítást nemzeti kormányoktól vagy más uniós intézményektől.

Mit csinál az EKB?

Az EKB 1998-ban, az euró bevezetésével egyidejűleg jött létre az euróövezeti monetáris politika irányítására. Az EKB elsődleges célja az árstabilitás fenntartása, vagyis annak biztosítása, hogy a fogyasztói árak inflációja évente 2% alatt, és egyidejűleg annak közelében maradjon. Az EKB ezenkívül fellép annak érdekében, hogy támogassa a foglalkoztatást és a fenntartható gazdasági növekedést az EU-ban.

Mit tesz az EKB az árstabilitás megőrzése érdekében?

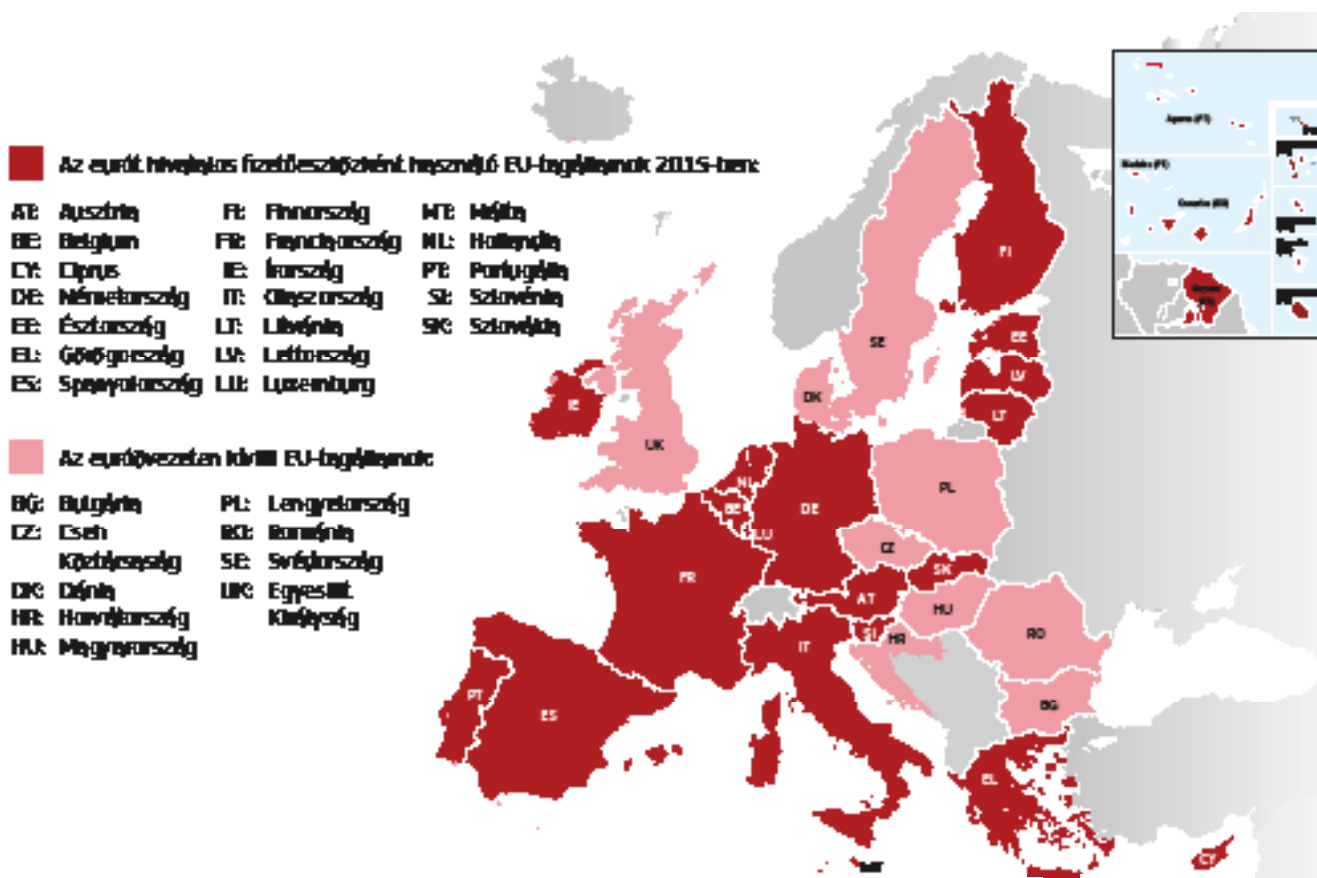
Az EKB meghatározza a kereskedelmi bankoknak nyújtott kölcsönök kamatlábait, melyek befolyást gyakorolnak a gazdasági forgalomban lévő pénz árára és mennyiségére, és ezáltal az infláció mértékére. Például, ha bőséges mennyiségű pénz van forgalomban, a fogyasztói árak inflációja nőhet, és ennek révén drágulhatnak az áruk és a szolgáltatások. Az EKB erre reagálva emelheti a kereskedelmi bankoknak nyújtott kölcsönök árát, vagyis az azokért felszámított kamatot. Ez a pénzkínálat csökkenését fogja eredményezni, és lefelé irányuló nyomást gyakorol az árakra. Hasonlóképpen, ha a gazdasági tevékenység ösztönzésére van szükség, az EKB csökkentheti az általa felszámított kamatlábat, és ezáltal ösztönzi a kölcsönfelvételt és a beruházási hajlandóságot.

Annak érdekében, hogy hitelezési műveleteket tudjon végezni, az EKB tartja és kezeli az euróövezeti tagállamok hivatalos devizatartalékait. További feladatai közé tartozik a devizaműveletek végzése, a fizetési rendszerek hatékony működésének előmozdítása az egységes piac támogatása céljából, az euróövezeti tagállamok euróbankjegy-kibocsátásának jóváhagyása és a jegybankok által rendelkezésre bocsátott releváns statisztikai adatok rendszerezése. Az EKB-t a bankelnök képviseli a monetáris és gazdasági ügyekkel foglalkozó magas rangú uniós és nemzetközi találkozókra.

Hogyan működik az EKB?

Az Európai Központi Bank az összes EU-tagállamot felölelő gazdasági és monetáris unió (GMU) intézménye. A gazdasági és monetáris unió végső fázisa az euróövezethez való csatlakozás és az egységes fizetőeszköz, az euró bevezetése. Nem minden uniós tagállam része az euróövezetnek: egyes országok még mindig a gazdasági felkészülés szakaszában vannak, mások pedig az önkéntes kivétel mellett döntöttek. Az EKB a Központi Bankok Európai Rendszerének (KBER) központi eleme. A Központi Bankok Európai Rendszere az EKB-t és a tagállamok jegybankjait foglalja magába. Az EKB szervezeti felépítése, hármastagolódása a fenti struktúrát tükrözi:

- ▶ A Központi Bankok Európai Rendszerének Általános Tanácsa a 28 tagállami jegybank elnökéből, valamint az EKB elnökéből és alelnökéből áll.
- ▶ Az EKB Igazgatóságát az elnök, az alelnök és négy további tag alkotja – mindegyiküket az Európai Tanács nevezi ki hivatalába minősített többségi szavazással nyolcéves időtartamra. Az Igazgatóság felelős a monetáris politika végrehajtásáért, a bank napi ügyeinek irányításáért, a Kormányzótanács üléseinek előkészítéséért, valamint a Kormányzótanács által ráruházott hatáskörök gyakorlásáért.
- ▶ Az EKB Kormányzótanácsa az EKB Igazgatóságának hat tagjából, valamint a 19 euróövezeti tagállam jegybankjának elnökéből áll. Az EKB és az eurót hivatalos fizetőeszközként használó 19 tagállam együtt alkotja az eurórendszert. A Kormányzótanács az EKB fő döntéshozatali szerve, amely havonta két alkalommal ülésezik. A Kormányzótanács rendszerint a hónap első ülésén elemzi a legújabb gazdasági és monetáris helyzetet, és annak alapján meghozza a monetáris politikával kapcsolatos havi döntéseket. Második ülésén a Kormányzótanács megvitatja az EKB felelősségébe és feladatkörébe tartozó ügyeket.

Gazdasági kormányzás: ki mit csinál?

A gazdasági és monetáris unió az európai integráció egyik alapeleme, amelynek mindegyik uniós tagállam része. A költségvetési politika (adózás és kiadások) a tagállami kormányok hatáskörébe tartozik továbbra is, miképp a munkaügyi és a jóléti politika is. A GMU eredményes működése szempontjából azonban elengedhetetlen, hogy a tagállamok államháztartása szilárd pilléreken nyugodjon, és hogy a tagállamok összehangolják költségvetési és strukturális politikáikat. Az ezzel kapcsolatos feladatok megoszlanak a tagállamok és az uniós intézmények között:

- ▶ Az **Európai Tanács** jelöli ki a fő politikai irányvonalakat.
- ▶ A **Tanács** koordinálja az uniós gazdaságpolitikai döntéshozatalt, és olyan döntéseket hoz, amelyek részben kötelezőek az egyes uniós országokra nézve.
- ▶ Az **uniós országok** meghatározzák nemzeti költségvetéseiket az elfogadott hiány- és adósságkorlátokon belül, és döntenek saját strukturális politikáikról, ideértve a foglalkoztatást, a nyugdíj- és társadalombiztosítási rendszereket és a piaci intézkedéseket.
- ▶ Az **euróövezethez tartozó országok** – az euróövezeti csúcstalálkozókon, vagyis az állam-, illetve kormányfők szintjén, illetve az eurócsoportban, vagyis a pénzügyminiszterek szintjén – összehangolják mindazokat az euróövezettel kapcsolatos szakpolitikai intézkedéseket, amelyek a közös érdekkörükbe tartoznak.
- ▶ Az **Európai Központi Bank** határozza meg az euróövezetre vonatkozó monetáris politikát, melynek elsődleges célja az árstabilitás megőrzése.
- ▶ Az **Európai Bizottság** figyelemmel kíséri az EU-tagállamok tevékenységét, és szakpolitikai ajánlásokat bocsát ki.
- ▶ Az **Európai Parlament** a Tanáccsal közösen alakítja ki az uniós jogszabályokat, és demokratikus felügyeletet gyakorol a gazdasági kormányzás felett.

- ▶ Az **Európai Stabilitási Mechanizmus** az eurózóna önálló pénzügyi intézménye – feladata, hogy megsegítse azokat az euróövezeti tagállamokat, amelyek súlyos pénzügyi nehézséggel küszködnek, vagy amelyek esetében fennáll a veszélye, hogy súlyos pénzügyi helyzetbe kerülnek. 2011 és 2013 között ez a „pénzügyi tűzfal” öt euróövezeti országnak segített abban, hogy kilábaljon a Printpgazdasági válságból, mely világszerte éreztette hatását.

Bankfelügyelet

A pénzügyi válságra válaszul az EKB jogosítványai bővültek: a bank új feladata, hogy ügyeljen a pénzügyi intézmények biztonságos és megbízható működésére. A válság előidézésében ugyanis jelentősen közrejátszott, hogy egyes nagybankok sérülékenyek voltak, a nemzeti szabályozások és ellenőrzési rendszerek pedig különböztek egymástól. A banki tevékenységre vonatkozó új uniós szabályok szigorúbb feltételeket szabnak a bankoknak, különösen abban a tekintetben, hogy mekkora pénzügyi tartalékkal kell rendelkezniük. Az egységes felügyeleti mechanizmus keretében az EKB közvetlen ellenőrzést gyakorol a legnagyobb hitelintézmények felett, a tagállami felügyeleti hatóságok pedig – egységes szabályok alapján – a kisebb bankokat felügyelik. A mechanizmus minden euróövezeti országra kiterjed. Más EU-országok önkéntes alapon csatlakozhatnak a rendszerhez.

Az Európai Számvevőszék

Az uniós pénzügyek ellenőre

Szerep: Az uniós források megfelelő beszedésének és felhasználásának ellenőrzése, valamint az uniós pénzügyi gazdálkodás javításának elősegítése

Tagok: Tagállamonként egy fő

Székhely: Luxembourg

► <http://eca.europa.eu>

Az Európai Számvevőszék az Európai Unió külső, független pénzügyi ellenőrző intézménye. Ellenőrzi, hogy az uniós pénzeszközök megfelelően be lettek-e szedve; hogy a kiadások jogszerűen és szabályszerűen keletkeztek-e, és hogy a pénzügyi gazdálkodás szilárd alapokon nyugszik-e. A Számvevőszék minden más EU-intézménytől és a tagállami kormányoktól függetlenül látja el feladatát. Tevékenységével hozzájárul az európai uniós forrásokkal való gazdálkodás javításához, az Európai Unió polgárainak érdekeit szolgálva.

Mit csinál az Európai Számvevőszék?

A Számvevőszék legfőbb feladata ellenőrizni, hogy az Unió költségvetését helyesen hajtják-e végre: megvizsgálja a bevételek és a kiadások jogszerűségét és szabályszerűségét, valamint biztosítja a pénzgazdálkodás hatékonyságát és eredményességét. Mindez hozzájárul az EU célkitűzéseinek megvalósításához. A Számvevőszék részletesen ellenőrzi az EU bevételeit és kiadásait az uniós forrásokkal való gazdálkodás minden szintjén. Helyszíni ellenőrzéseket végez az uniós pénzeszközöket kezelő szervezeteknél vagy az azokban részesülő kedvezményezetteknel, mind az EU tagállamaiban, mind

más országokban. Megállapításait éves jelentésekben és különjelentésekben teszi közzé, amelyek ráirányítják a Bizottság és a tagállamok figyelmét a feltárt hibákra és hiányosságokra, valamint ajánlásokat ad azzal kapcsolatban, hogy miképp lehetne javítani az uniós forrásokkal való gazdálkodást.

Az Európai Számvevőszék másik fontos feladata, hogy segítséget nyújtson az EU költségvetési hatóságainak (az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak) azáltal, hogy éves jelentést készít az uniós költségvetés végrehajtásáról az előző pénzügyi évre vonatkozóan. A Számvevőszék éves jelentéseiben foglalt megállapítások és következtetések fontos szerepet játszanak abban, hogy a Parlament mentesíti-e a Bizottságot a költségvetés végrehajtására vonatkozó felelősség alól.

Az Európai Számvevőszék továbbá – a többi uniós intézmény kérésére – véleményezi a pénzügyi vetületű jogszabály- vagy módosítási javaslatokat. A Számvevőszék más kérdésekben – saját kezdeményezésére – is kiadhat állásfoglalást.

Az uniós ellenőrök a legkülönbözőbb módszerekkel – például a szarvasmarhák füljelzői segítségével – követik nyomon az EU-pénzek felhasználását

Hogyan működik az Európai Számvevőszék?

Az Európai Számvevőszék uniós tagállamonként egy-egy, tehát jelenleg 28 tagból áll, akiket a Tanács az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően nevez ki hatéves időtartamra. A kinevezés megújítható. A Számvevőszék tagjai az intézmény alkalmazásában állnak, és teljes munkaidőben dolgoznak – kiválasztásuk szakértelmük és tapasztalatuk, illetve annak alapján történik, hogy képesek-e függetlenül ellátni munkakörüket. A tagok hároméves időszakra választanak maguk közül elnököt.

Ahhoz, hogy eredményesen tudjon működni, az Európai Számvevőszéknek – minden más magas szintű könyvvizsgáló szervezethez hasonlóan – függetlennek kell lennie az általa ellenőrzött intézményektől és szervektől. A Számvevőszék szabadon dönt az ellenőrzés tárgyáról és annak terjedelméről, illetve az alkalmazandó közelítésmódról, valamint arról, hogy milyen formában és mely időpontban számol be az elvégzett ellenőrzések eredményéről. Továbbá saját belátására van bízva, hogy a jelentéseinek és véleményeinek mekkora nyilvánosságot biztosít. Mindezek a független munkavégzés fontos szempontjai.

Az Európai Számvevőszék tanácsokra tagolódik, amelyek elkészítik a Számvevőszék által elfogadandó jelentéseket és véleményeket. A tanácsok munkáját képzett szakértői gárda segíti, melynek tagjai között minden uniós ország állampolgára megtalálható. Az ellenőrök gyakran végeznek ellenőrzést a többi uniós intézménynél, illetve a tagállamokban és más kedvezményezett országokban. A Számvevőszék továbbá szorosan együttműködik a tagállamok legfelsőbb ellenőrző intézményeivel. Annál is inkább, mert – bár a Számvevőszék munkája az uniós költségvetésre irányul, melyért végeredményben a Bizottság felelős – a gyakorlatban a költségvetési források 80%-a a nemzeti hatóságokkal együttműködésben kerül felhasználásra.

Az Európai Számvevőszéknek nincsenek igazságszolgáltatási jogosítványai, de munkája révén ráirányítja az illetékes uniós szervek, köztük az Európai Csalás Elleni Hivatal (OLAF) figyelmét a szabálytalanságokra, a hiányosságokra és a feltételezett csalásokra. A Számvevőszék – 1977-es létrehozása óta – pártatlan jelentéseivel és véleményeivel jelentősen hozzájárul az uniós költségvetés megfelelő végrehajtásához, és ily módon – az Európai Unió polgárainak pénzügyi érdekeit védelmezve – maradéktalanul ellátja a független ellenőr szerepét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság

A civil társadalom érdekképviselte

Szerep: A szervezett civil társadalom képviselte

Tagok: 353 tag az EU összes tagállamából

Székhely: Brüsszel

► <http://eesc.europa.eu>

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság (EGSZB) az Európai Unió egyik tanácsadó szerve. A konzultáció, a párbeszéd és a konszenzusépítés egyedülálló fóruma a szervezett civil társadalom valamennyi ágazatának képviselői számára, beleértve a munkaadókat, a szakszervezeteket és más csoportokat, köztük szakmai és közösségi szervezeteket, ifjúsági szövetségeket, nőképviseleti csoportokat, fogyasztókat, környezetvédelmi aktivistákat és sok más csoportot. Az EGSZB tagjaira nem vonatkoznak kötelező erejű utasítások – munkájukat az Európai Unió általános érdekét szem előtt tartva végzik. Tevékenységével az EGSZB hidat képez az EU intézményei és az uniós polgárok között, hiszen egy aktívabb részvételen alapuló, befogadóbb, és ennél fogva demokratikusabb európai társadalom kialakításán munkálkodik.

Mit csinál az EGSZB?

A Gazdasági és Szociális Bizottságnak három fő feladata van:

- tanácsokkal látja el az Európai Parlamentet, a Tanácsot és az Európai Bizottságot;
- gondoskodik arról, hogy a civil társadalmi szervezetek véleménye meghallgatásra találjon Brüsszelben, valamint tudatosítja bennük, hogy az európai jogalkotás milyen hatással van az uniós polgárok életére;
- támogatja és erősíti a szervezett civil társadalmat az EU határain belül és kívül egyaránt.

A Szerződések számos területen előírják, hogy az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, illetve a Bizottságnak ki kell kérnie a Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét. A kötelező konzultáció keretén kívül a Gazdasági és Szociális Bizottság saját kezdeményezésre is kiadhat véleményt, ha úgy ítéli, hogy erre szükség van a civil társadalom védelme érdekében. Ún. feltárási véleményeket is készít az uniós

jogalkotók felkérésére, hogy áttekintést nyújtson a számukra a civil társadalom álláspontjáról, ezen túlmenően pedig tájékoztató jelentéseket tesz közzé az aktuális kérdésekről. Az EGSZB évente mintegy 170 véleményt ad ki, amelyeknek nagyjából 15%-át saját kezdeményezésre adja ki.

Hogyan működik az EGSZB?

Az EGSZB-nek 353 tagja van, akiket a 28 uniós tagállam delegál a testületbe. A tagok különféle társadalmi és szakmai háttérrel, és a tudás és a tapasztalat széles skálájával rendelkeznek. A tagállamok javaslatára a Tanács nevezi ki őket ötéves időtartamra, de a tagok munkájukat függetlenül végzik az EGSZB alkalmazottjaiként, valamennyi uniós polgár érdekét képviselve. A tagok nem teljes munkaidőben dolgoznak Brüsszelben: a legtöbbet továbbra is saját munkahelyükön tevékenykednek saját hazájukban, miáltal kapcsolatban tudnak maradni az „otthoniakkal”.

A Gazdasági és Szociális Bizottság tagjai az intézményen belül három csoportra, a munkáltatók, a munkavállalók és az egyéb érdekvédelmi szervezetek csoportjára tagolódnak. A cél a konszenzus megteremtése a csoportok között, hogy az EGSZB véleményei valóban tükrözzék az európai uniós polgárok gazdasági és társadalmi érdekeit. Az EGSZB tagjai elnököt és két alelnököt választanak, akiknek a megbízatása két és fél évre szól. Az EGSZB tagjai évente kilencszer plenáris ülést tartanak Brüsszelben, melyen a résztvevők egyszerű többségi szavazással döntenek a véleménytervezetekről. A plenáris ülések előkészítése hat tematikus szekcióban zajlik, melyek élén az EGSZB egy-egy tagja áll, és amelyek munkáját az intézmény brüsszeli székhelyű főtitkársága segíti. A tematikus szekciók és szakbizottságok a következők:

Az energiaellátás megtervezése az európai polgárok összességét érinti – ezért az EGSZB civil szervezetei is foglalkoznak a kérdéssel

- ▶ a „Gazdasági és monetáris unió, gazdasági és társadalmi kohézió” (ECO) szekció;
- ▶ az „Egységes piac, termelés és fogyasztás” (INT) szekció;
- ▶ a „Mezőgazdaság, vidékfejlesztés és környezetvédelem” (NAT) szekció;
- ▶ a „Külkapcsolatok” (REX) szekció;
- ▶ a „Foglalkoztatás- és szociálpolitika, uniós polgárság” (SOC) szekció;
- ▶ a „Közlekedés, energia, infrastruktúra és információs társadalom” (TEN) szekció;
- ▶ az Ipari Szerkezetváltás Konzultatív Bizottsága (CCMI).

Az EGSZB – ún. megfigyelőközpontok és egy irányítóbizottság révén – figyelemmel kíséri a hosszú távú uniós stratégiák megvalósítása terén tett előrelépést és e stratégiáknak a polgárok életére gyakorolt hatását. A három megfigyelőközpont a fenntartható fejlődéssel, a munkaerőpiaccal, illetve az egységes piaccal, az irányítóbizottság pedig az Európa 2020 növekedési stratégiával foglalkozik.

Kapcsolattartás a gazdasági és szociális tanácsokkal

Az EGSZB rendszeres kapcsolatot tart fenn a tagállamok és a régiók gazdasági és szociális tanácsaival. Uniós szinten: évente információ- és eszmecserét folytat ezekkel a tanácsokkal konkrét kérdésekről.

A Régiók Bizottsága

A helyi önkormányzatok érdekképvisellete

Szerep: Európa városainak és régióinak képvisellete

Tagok: 353 tag az EU összes tagállamából

Székhely: Brüsszel

► <http://cor.europa.eu>

A Régiók Bizottsága Európa regionális és helyi hatóságainak képviselőiből tevődik össze, és – a Gazdasági és Szociális Bizottsághoz hasonlóan – az Európai Unió tanácsadó testülete. Biztosítja, hogy Európa régióinak beleszólásuk legyen az uniós döntéshozatalba, és ügyel arra, hogy a régiók és kistérségek sajátos identitása, kompetenciái és szükségletei figyelembe legyenek véve. A Tanácsnak és a Bizottságnak konzultálnia kell a Régiók Bizottságával minden olyan kérdésben, amely a regionális és helyi önkormányzatokat érinti, így például a regionális politikával, a környezetvédelemmel, az oktatással és a közlekedéssel kapcsolatos ügyekben.

Mit csinál a Régiók Bizottsága?

Mivel az uniós jogszabályok háromnegyedét helyi vagy regionális szinten hajtják végre, kézenfekvő, hogy a regionális és helyi önkormányzatoknak is beleszólásuk legyen az uniós jogszabályok kidolgozásának folyamatába. A helyi önkormányzatok választott képviselői állnak legközelebb Európa polgáraihoz, ők ismerik legjobban a lakosságot foglalkoztató kérdéseket. Ezért az önkormányzatokat egybetömörítő Régiók Bizottsága jelentős szerepet játszik abban, hogy az EU elszámoltathatóbb és demokratikusabb legyen.

A Bizottságnak és az Európai Parlamentnek konzultálnia kell a Régiók Bizottságával az olyan jogalkotási javaslatokról, amelyek a helyi és regionális önkormányzatokat közvetlenül érintő szakpolitikai területeket hivatottak szabályozni – ilyen terület többek között a polgári védelem, az éghajlatváltozás elleni küzdelem és az energiaügy. Miután a Régiók Bizottsága kézhez kap egy jogalkotási javaslatot, a tagok plenáris ülésen megvitatják azt, egyszerű többségi szavazással döntenek róla, majd véleményt adnak ki. A Bizottság és a Parlament nem köteles megfogadni a Régiók Bizottságának tanácsát, de mindenképpen konzultálniuk kell a testülettel. Ha a jogalkotási folyamat során elmarad a kötelező konzultáció, a Régiók Bizottsága keresetet indíthat az Európai Bíróság előtt. A Régiók Bizottsága saját kezdeményezésére is nyilváníthat véleményt közérdekű kérdésekben.

Hogyan működik a Régiók Bizottsága?

A testület tagjai választott települési vagy területi képviselők, akik együttesen az unióbeli helyi és regionális hatóságok tevékenységeinek teljes spektrumát lefedik. Állhatnak valamelyik régió élén vagy lehetnek regionális parlamenti képviselők, városi tanácsosok vagy nagyobb városok polgármesterei, de kizárólag olyan személyek lehetnek, akik politikai tisztséget töltenek be saját országukban. A tagállami kormányok jelölésére a Tanács nevezi ki őket, és feladatukat minden politikai befolyástól mentesen kell ellátniuk. Megbízatásuk öt évre szól, és megújítható. A Régiók Bizottsága elnököt nevez ki saját tagjai közül, akinek a megbízatása két és fél évre szól.

A Régiók Bizottságának tagjai saját szűkebb hazájukban élnek és dolgoznak. Évente ötször tartanak plenáris ülést Brüsszelben, melyen meghatározzák az általános stratégiát és véleményeket fogadnak el. A Régiók Bizottságán belül hat szakbizottság működik, amelyek adott szakpolitikai területekkel foglalkoznak, és előkészítik a plenáris üléseket:

- „Területi kohéziós politika” szakbizottság (COTER);
- „Gazdaság- és szociálpolitika” szakbizottság (ECOS);
- „Fenntartható Fejlődés Bizottsága” (DEVE);
- „Oktatás, ifjúság, kultúra és kutatás” (EDUC) szakbizottság;
- „Környezetvédelem, éghajlatváltozás és energiaügy” (ENVE) szakbizottság;
- „Uniós polgárság, kormányzás, intézményi és külügyek” (CIVEX) szakbizottság;
- „Természeti erőforrások” (NAT) szakbizottság.

A Régiók Bizottságának tagjai továbbá országonként külön nemzeti delegációkba tömörülnek. Régióközi csoportok is léteznek a testületen belül, amelyek a határokon átvívelő együttműködést hivatottak előmozdítani. A Régiók Bizottságának tagjai végezetül négy politikai csoportosulást is alkotnak.

Az európai ombudsman

A panaszok kivizsgálója

Szerep: A hivatali visszasságok kivizsgálása

Székhely: Strasbourg

► <http://ombudsman.europa.eu>

Az európai ombudsman feladata, hogy kivizsgálja az Európai Unió intézményei és szervei által elkövetett hivatali visszasságokkal, mulasztásokkal kapcsolatos panaszokat, amelyeket uniós polgárok, vállalkozások vagy szervezetek nyújtanak be hozzá.

Mit csinál az ombudsman?

Az ombudsmant az Európai Parlament választja meg ötéves, megújítható időtartamra. Az ombudsman az uniós polgárok, vállalkozások és szervezetek panaszaira reagálva segít feltárni a hivatali visszaéléseket, vagyis azokat az eseteket, amikor az uniós intézmények, szervek, hivatalok vagy ügynökségek mulasztást követtek el, túllépték hatáskörüket, vagy nem megfelelően látták el feladatukat. Ilyen esetek a következők:

- tisztességtelen eljárás;
- megkülönböztetés;
- hatalommal való visszaélés;
- tájékoztatás megtagadása vagy hiányos tájékoztatás;
- indokolatlan késedelem;
- helytelen eljárások.

Bárki, aki valamelyik uniós tagállam polgára vagy lakosa, illetve bármely olyan szervezet vagy vállalkozás, amelynek székhelye valamelyik uniós tagállamban van, panaszt tehet az ombudsmannál. Az ombudsman csak az uniós intézmények és szervek hivatali visszasságaival foglalkozik, a nemzeti, regionális és helyi önkormányzati hatóságok és intézmények tevékenységével kapcsolatos panaszok kivizsgálása nem tartozik a hatáskörébe. Teljesen függetlenül és

pártatlanul tevékenykedik, egyetlen kormánytól vagy szervezettől sem kér vagy fogad el utasítást.

A probléma megoldásához sokszor az is elegendő, hogy az ombudsman tájékoztatja az érintett intézményt a vele szemben benyújtott panaszról. Ha a vizsgálat nem vezet eredményre, az ombudsman megkísérli békés úton rendezni a kérdést, mégpedig úgy, hogy a panaszos számára kielégítő megoldás szülessen a hivatali visszasság ügyében. Ha ez nem sikerül, az ombudsman ajánlásokat tehet az érintett intézménynek a probléma megoldására. Ha a bepanaszolt intézmény nem fogadja el ezeket az ajánlásokat, az ombudsman különjelentést nyújthat be az Európai Parlamentnek.

Az ombudsman honlapján részletes útmutatás található arról, hogyan lehet panaszt benyújtani.

© ImageGlobe

Emily O'Reilly, az európai ombudsman és hivatala vizsgálja ki az uniós közigazgatásban elkövetett hivatali visszasságokra irányuló panaszokat

Az európai adatvédelmi biztos

A magánéletünk védelmezője

Szerep: Az EU intézményei által feldolgozott személyes adatok védelme

Székhely: Brüsszel

► <http://edps.europa.eu>

Az európai uniós intézmények munkája során előfordul, hogy uniós polgárok, illetve lakosok személyes adatait kell elektronikus úton, írásos vagy képi formában tárolniuk vagy feldolgozniuk. Az európai adatvédelmi biztos feladata, hogy védelmezze a személyes adatokat és a magánéletet, és hogy elősegítse az ezzel kapcsolatos bevált módszerek alkalmazását az EU intézményeiben és szerveiben.

Mit csinál az európai adatvédelmi biztos?

Szigorú európai uniós előírások szabályozzák azt, hogy az EU intézményei miképp használhatják fel a polgárok személyes adatait – pl. A nevet, a lakcímet, az egészségügyi állapottal vagy a kórtörténettel kapcsolatos adatokat –, és az ezeknek az adatoknak a védelméhez fűződő jog az alapjogok közé tartozik. Mindegyik uniós intézménynek saját adatvédelmi tisztviselője van, aki gondoskodik arról, hogy az ezzel kapcsolatos követelmények teljesüljenek – ilyen követelmény például az, hogy az adatokat csak meghatározott és jogos indokkal szabad feldolgozni. Továbbá azt a személyt, akinek az adatait feldolgozzák, bizonyos, jogi úton érvényesíthető jogok illetik meg, így például az adathelyesbítés joga. Az európai adatvédelmi biztos munkája az, hogy felügyelje az uniós intézmények adatvédelmi tevékenységét és rendszereit, és biztosítsa, hogy azok megfeleljenek a legjobb gyakorlatnak. Az európai adatvédelmi biztos ezenkívül kivizsgálja a hozzá benyújtott panaszokat. További feladatai közé tartozik:

- a személyes adatok uniós közigazgatás általi feldolgozásának figyelemmel kísérése;
- a magánéletet érintő intézkedésekkel és jogszabályokkal kapcsolatos tanácsadás;
- együttműködés a tagállamok hasonló feladatot ellátó hatóságaival az adatvédelem következetességének biztosítása érdekében.

Hogyan működik az európai adatvédelmi biztos hivatala?

Az európai adatvédelmi biztos hivatala mindennapi működése során két részre tagolódik. A felügyeleti és jogérvényesítési részleg kíséri figyelemmel, hogy az uniós intézmények és szervek tartják-e magukat az adatvédelmi előírásokhoz. A szakpolitikai és konzultációs részleg tanácsokkal szolgál az EU jogalkotóinak azzal kapcsolatban, hogy milyen adatvédelmi megfontolások merülnek fel a különböző szakpolitikai területeken és az új jogszabályokra tett javaslatok tekintetében. Az európai adatvédelmi biztos ezenkívül figyelemmel kíséri, hogy milyen új, az adatvédelemre esetlegesen kihatással lévő technológiák jelennek meg.

Bárki, aki úgy ítéli, hogy jogai sérültek, mert valamelyik uniós intézmény vagy szerv a vele kapcsolatos adatokat nem megfelelően dolgozta fel, panasszal élhet az európai adatvédelmi biztosnál. A panasz benyújtásához az európai adatvédelmi biztos honlapján található elektronikus formanyomtatványt kell használni.

Az Európai Beruházási Bank

Beruházás a jövőbe

Szerep: Hosszú távú finanszírozás nyújtása uniós vonatkozású projektekbe való beruházásokhoz

Részvényesek: Az Európai Unió tagállamai

Igazgatótanács: Tagállamonként, illetve az Európai Bizottságtól egy fő

Székhely: Luxembourg

► <http://www.eib.org>

Az Európai Beruházási Bank (EBB) az Európai Unió bankja. Tulajdonosai a tagállamok, feladata pedig az, hogy kölcsönt folyósítson olyan beruházásokhoz, amelyek az Unió célkitűzéseit támogatják – például az energetikai és közlekedési hálózatok fejlesztése, valamint a környezeti fenntarthatóság és az innováció terén. Az EBB elsődleges célja, hogy elősegítse a munkahelyteremtést és a gazdasági növekedést Európában, valamint támogassa az éghajlatváltozás elleni küzdelmet és az EU partnerországokban végzett uniós tevékenységeket.

Mit csinál az EBB?

Az Európai Beruházási Bank a legnagyobb hitelintézmény a maga nemében: kölcsönt és szakértelmet nyújt életképes és fenntartható beruházási projektekhez, főleg az EU határain belül. A bank több ezer projektet finanszírozott az elmúlt években: közreműködésével jött létre a Millau-i völgyhíd és a nagysebességű vasút (TGV) Franciaországban, a velencei árvízvédelmi rendszer, több szélenergiapark az Egyesült Királyságban, a skandináviai Oresund híd és az athéni metró, de a Balti-tenger regenerálása is az EBB segítségével valósult meg.

Az EBB nem részesül az uniós költségvetésből – kötvényeket bocsát ki a világ pénzügyi piacain, és ebből finanszírozza tevékenységét. A bank 2013-ban összesen 79 milliárd euró összegű hitelt nyújtott 400 nagyszabású projektre a világ több mint 60 országában – 69 milliárd eurót az EU tagállamaiban, további 10 milliárd eurót pedig az EU határain kívül, mindenekelőtt a csatlakozás előtt álló országokban, az Európai Unió déli és keleti szomszédjainál, Afrikában, a Karib-térségben és a csendes-óceáni térségben, valamint Latin-Amerikában és Ázsiában.

Az Európai Beruházási Bank elsőrangú, „AAA” hitelminősítéssel rendelkezik. Az EBB rendszerint a projektköltségek 50%-áig nyújt hitelt. A katalizátor szerepét tölti be olyan értelemben, hogy kiegészíti a más forrásokból biztosított finanszírozást. A 25 millió euró feletti hiteleket az EBB közvetlenül folyósítja a közsférában működő (pl. kormányzati) szervezeteknek vagy a magántulajdonban lévő szervezeteknek (pl. vállalkozásoknak). Ennél kisebb kölcsönök esetében az Európai Beruházási Bank hitelkeretet bocsát kereskedelmi bankok és más pénzügyi intézmények rendelkezésére, amelyek ezt a hitelt továbbkölcsönzik kis- és középvállalkozásoknak vagy közigazgatási szervezeteknek kisebb projektek finanszírozása céljából.

Az EU országokban az EBB a következő kiemelt célkitűzéseket szem előtt tartva nyújt hitelt:

- az innováció előmozdítása és a készségek fejlesztése;
- a kkv-k finanszírozáshoz jutása;
- az éghajlat-politika támogatása;
- a transzeurópai közlekedési, energia- és IT-hálózatok kiépítése.

Hogyan működik az EBB?

Az EBB önálló intézmény, amely az egyes projektek érdemei és a pénzügyi lehetőségek függvényében önállóan dönt a hitelnyújtásról és a hitelfelvételről. A bank együttműködik a többi uniós intézménnyel, kiváltképp az Európai Bizottsággal, az Európai Parlamenttel és a Miniszterek Tanácsával.

Az Európai Beruházási Bank nagyszabású infrastrukturális projekteket, fejlesztéseket finanszíroz – többek között kölcsönt biztosít új vasútvonalak építéséhez

Az EBB döntéshozó testületei az alábbiak:

- ▶ a Kormányzótanács – melynek tagjai a tagállamok (többnyire pénzügy-) minisztereiből állnak – ez a testület határozza meg a bank általános hitelezési politikáját;
- ▶ az igazgatótanács, amely 29 tagból áll: 28-at közülük a tagállamok, egyet pedig az Európai Bizottság nevez ki. Az igazgatótanács elnöke egyben a bank elnöke is. Az igazgatótanács feladata a hitelezési műveletek elfogadása;
- ▶ az Igazgatási Bizottság a Bank „végrehajtó szerve”: az EBB mindennapi ügyeivel foglalkozik.

Az Európai Beruházási Alap

Az EBB az Európai Beruházási Alap (EBA) többségi részvényese. Ez az alap finanszírozza az EU-ban tevékenykedő vállalatok 99%-át alkotó, és összesen több mint 100 millió embert foglalkoztató kis- és középvállalkozásokba történő beruházásokat. A kkv-k számára gyakran nehézséget okoz, hogy hozzájussanak ahhoz a finanszírozáshoz, amely lehetővé tenné számukra a szükséges beruházásokat és a növekedést. Ez különösen igaz az innovatív termékeket vagy szolgáltatásokat kínáló, újonnan alapított vállalkozásokra és kisvállalkozásokra, vagyis éppen azokra a vállalkozó szellemű kkv-kra, amelyeket az EU támogatni kíván. Az EBA a szükséges forrásokat kockázati tőkéből és kockázatfinanszírozási eszközökből fedezi, amelyek évente több milliárd euróra rúgnak, és amelyek nyújtására részben az Európai Bizottsággal, kereskedelmi bankokkal és más hitelezőkkel partnerségben kerül sor.

www.eif.org

Az EU ügynökségei

Az Európai Uniónak több szakosodott ügynöksége van: ezek információt és tanácsadást nyújtanak az EU intézményeinek, a tagállamoknak és a polgároknak. Mindegyik ügynökség konkrétan meghatározott technikai, tudományos vagy irányítási feladatokat lát el. Az EU-ügynökségek különböző kategóriákba csoportosíthatók.

Decentralizált ügynökségek

Az ügynökségek olyan uniós közjogi szervek, amelyek nem tartoznak az Európai Unió intézményeihez (a Tanácshoz, a Parlamenthez, a Bizottsághoz stb.), és önálló jogi személyiséggel rendelkeznek. Székhelyeik Európa különböző városaiban találhatók, és ezért is nevezik őket közkeletűen decentralizált ügynökségeknek. Elsősorban jogi és tudományos jellegű feladatokat látnak el. Például a franciaországi Angers-ban működik a Közösségi Növényfajta-hivatal, amely az új növényfajtákkal kapcsolatos jogi kérdésekkel foglalkozik, Lisszabonban pedig a Kábítószer és a Kábítószerfüggőség Európai Megfigyelőközpontja, amely a kábítószerrel és a kábítószer-függőséggel kapcsolatos információkat elemzi és terjeszti.

Az ügynökségek között van három felügyeleti szerv – az Európai Bankhatóság, az Európai Biztosítás- és Foglalkoztatáinyugdíj-hatóság és az Európai Értékpapírpiazi Hatóság –, amelyek elősegítik a pénzügyi intézményekre vonatkozó szabályok érvényesülését és ezáltal az európai pénzügyi rendszer stabilitásának megőrzését.

Más ügynökségek segítséget nyújtanak a tagállamoknak abban, hogy összehangolják tevékenységeiket és

szorosabbra fűzzék együttműködésüket a szervezett nemzetközi bűnözés elleni küzdelem terén. Jó példa erre a hágai székhelyű Európai Rendőrségi Hivatal (Europol), amely platformot biztosít az EU-országok bűnüldöző hatóságainak az együttműködésre. Az egyes tagállamok illetékes szervei kölcsönösen segítik egymást az európai bűnözői és terroristahálózatok felgöngyölítésében.

Három másik ügynökség pontosan körülhatárolt feladatokat végez az Európai Unió közös kül- és biztonságpolitikájának keretében. Az egyik ilyen ügynökség az Európai Unió Műholdközpontja, melynek székhelye a spanyolországi Torrejón de Ardozban van. Ez az ügynökség a földmegfigyelő műholdak által továbbított információk felhasználásával járul hozzá az EU kül- és biztonságpolitikai vonatkozású döntéseinek meghozatalához.

Euratom-ügynökségek és -szervek

Ezek a szervek az Európai Atomenergia-közösséget létrehozó szerződés (Euratom-Szerződés) alapján végzik tevékenységüket: összehangolják a nukleáris energia békés célú felhasználására irányuló tagállami kutatási programokat, továbbá biztosítják, hogy az atomenergia-ellátás mennyiségileg megfelelő és biztonságos legyen.

Végrehajtó ügynökségek

A végrehajtó ügynökségek az uniós programok igazgatásával kapcsolatos gyakorlati feladatokat látják el, például feldolgozzák az EU-költségvetésből nyújtott támogatások iránti kérelmeket. Ezeket az ügynökségeket

Európa-szerte gondosan ellenőrizni kell, hogy az élelmiszer-biztonságra vonatkozó szigorú előírások maradéktalanul érvényesülnek – ennek a munkának az összehangolása olyan feladat, amelyet uniós ügynökségnek célszerű ellátnia

meghatározott időre hozzák létre, és a székhelyüknek ugyanott kell lenniük, ahol az Európai Bizottság létesítményei találhatók, tehát Brüsszelben vagy Luxembourgban. Végrehajtó ügynökség többek között az Európai Kutatási Tanács, amely új tudományos ismeretek szerzésére irányuló unióbeli kutatási tevékenységek finanszírozásáról dönt.

A Kábítószer és a Kábítószerfüggőség Európai Megfigyelőközpontja (EMCDDA)

A Nemek Közötti Egyenlőség Európai Intézete (EIGE)

A szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség nagyméretű IT-rendszereinek üzemeltetési igazgatását végző ügynökség (eu-LISA)

Az Elektronikus Hírközlést Szabályozó Európai Hatóságok Testülete (BEREC)

Az Európai Kutatási Tanács Végrehajtó Ügynöksége (ERCEA)

Az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége (FRA)

Az Európai Unió Biztonságpolitikai Kutatóintézete (EUISS)

Az Európai Unió Műholdközpontja (EUSC)

Az Európai Unió Szerveinek Fordítóközpontja (CdT)

Az Európai Unió Tagállamai Külső Határain Való Operatív Együttműködési Igazgatásért Felelős Európai Ügynökség (Frontex)

Belső Piaci Harmonizációs Hivatal (védjegyek és formatervezési minták) (OHIM)

Egységes Szanálási Testület (SRB)

Energiaszabályozók Együttműködési Ügynöksége (ACER)

Euratom Ellátási Ügynökség (ESA)

Eurojust

Európai Alapítvány az Élet- és Munkakörülmények Javításáért (Eurofound)

Európai Bankhatóság (EBH)

Európai Betegségmegelőzési és Járványvédelmi Központ (ECDC)

Európai Biztosítás- és Foglalkoztatóinyugdíj-hatóság (EIOPA)

Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság (EFSA)

Európai Értékpapír-piaci Hatóság (ESMA)

Európai GNSS Ügynökség (GSA)

Európai Gyógyszerügynökség (EMA)

Európai Halászati Ellenőrző Hivatal (EFCA)

Európai Innovációs és Technológiai Intézet (EIT)

Európai Képzési Alapítvány (ETF)

Európai Környezetvédelmi Ügynökség (EEA)

Európai Menekültügyi Támogatási Hivatal (EASO)

Európai Munkahelyi Biztonsági és Egészségvédelmi Ügynökség (EU-OSHA)

Európai Rendőrakadémia (CEPOL)

Európai Rendőrségi Hivatal (Europol)

Európai Repülésbiztonsági Ügynökség (EASA)

Európai Szakképzés-fejlesztési Központ (Cedefop)

Európai Tengerészeti Biztonsági Ügynökség (EMSA)

Európai Uniós Hálózat- és Információbiztonsági Ügynökség (ENISA)

Európai Vasúti Ügynökség (ERA)

Európai Védelmi Ügynökség (EDA)

Európai Vegyi anyag-ügynökség (ECHA)

Fogyasztó-, Egészség- és Élelmiszerügyi Végrehajtó Ügynökség (Chafea)

Fúziósenergia-fejlesztési és ITER Európai Közös Vállalkozás

Innovációs és Hálózati Projektek Végrehajtó Ügynökség (INEA)

Kkv-ügyi Végrehajtó Ügynökség (EASME)

Közösségi Növényfajta-hivatal (CPVO)

Kutatási Végrehajtó Ügynökség (REA)

Oktatási, Audiovizuális és Kulturális Végrehajtó Ügynökség (EACEA)

Valamennyi uniós ügynökség honlapja elérhető az
▶ europa.eu/agencies/index_hu.htm oldalon.

Vegye fel Ön is a kapcsolatot az Európai Unióval!

■ ONLINE

Az Európa portál valamennyi hivatalos nyelven tájékoztatást nyújt az Európai Unióval kapcsolatos kérdésekről a következő címen: **europa.eu**

■ SZEMÉLYESEN

Európa-szerte több száz helyi EU információs központ működik. Az Önhöz legközelebb eső információs központ elérhetőségét megtalálja az alábbi honlapon: **europedirect.europa.eu**

■ TELEFONON VAGY LEVÉLBEN

A **Europe Direct** megválaszolja az Ön EU-val kapcsolatos kérdéseit. Az információs segélyvonal ingyenesen hívható száma: **00 800 6 7 8 9 10 11** (egyes mobiltelefon-szolgáltatók nem engedélyezik 00800-as számok tárcsázását, vagy ezeket a hívásokat is kiszámlázzák) (az EU-n kívülről térítés ellenében hívható a +32 22999696-os szám). A szolgáltatás e-mailben a **europedirect.europa.eu** honlapon keresztül érhető el.

■ OLVASSON EURÓPÁRÓL

Az Unióval kapcsolatos kiadványokat egyetlen kattintással elérheti az EU-könyvesbolt honlapján:

bookshop.europa.eu

Az Európai Bizottság Képviselte Magyarországon

1024 Budapest, Lövőház u. 35.

Tel. +36 12099700

E-mail: comm-rep-bud@ec.europa.eu

www.eu.hu

Az Európai Parlament Tájékoztatási Irodája

1024 Budapest, Lövőház u. 35.

Tel. +36 14113540

E-mail: epbudapest@europarl.europa.eu

www.europarl.hu

Europe Direct információs központok Magyarországon

Az egész országot átfogó Europe Direct hálózat elsődleges célja a közvélemény naprakész, közérthető és a regionális sajátosságokat is szem előtt tartó tájékoztatása az uniós tagságunkból eredő előnyökről, teendőkről és kihatásokról. A Europe Direct központok felkereshetők személyesen a legtöbb megyeszékhelyen, illetve elérhetők telefonon és e-mailben.

A hálózat elérhetőségei: **www.europedirect.hu**

Az Európai Bizottság és az Európai Parlament képviseleti, illetve tájékoztatási irodákat működtet az Európai Unió valamennyi tagországában. A világ többi részén az Európai Unió küldöttségein keresztül képviselteti magát.

Az Európai Unió

Az Európai Unió tagállamai (2014)

Tagjelölt és lehetséges tagjelölt országok

Az Európai Unió (EU) egyedülálló. Nem szövetségi állam, mint az Amerikai Egyesült Államok, mivel tagországai továbbra is független, szuverén államok. Ugyanakkor nem is csupán egy kormányközi szervezet, mint például az Egyesült Nemzetek Szervezete (ENSZ), hiszen a tagállamok szuverenitásuk egy részét egyesítik – és így közösen sokkal nagyobb erőre és befolyásra tesznek szert, mint amit egyedül el tudnának érni.

Szuverenitásukat oly módon egyesítik, hogy közös döntéseket hoznak a közös intézményekben, így például az Európai Parlamentben, amelyet az EU polgárai választanak, valamint az Európai Tanácsban és a Tanácsban, mely két intézmény a nemzeti kormányokat képviseli. Ezek az EU egészének érdekét képviselő Európai Bizottság javaslata alapján döntenek. De tulajdonképpen mit csinálnak ezek az intézmények? Hogyan működnek együtt? Ki miért felelős?

Kiadványunk ezeket a kérdéseket válaszolja meg. Emellett rövid áttekintést ad az ügynökségekről és az Európai Unió munkájában érintett egyéb szervekről is. Célunk az, hogy hasznos útmutatással szolgáljunk az EU döntéshozataláról.

